

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	
celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritičju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svojer izredni nedelje in praznike.

Inserti veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insertjih po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, tiskarski itd. to te administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisemna naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogareto:	
celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-80

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Avstro-Ogareto in vse druge države:	
celo leto	K 30—

Vprašanjem glede insertov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnik pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto	K 24—	Četrta leta	K 6—
Pol leta	12—	En mesec	2—

V upravnistvu prejeman na mesec K 1-90.

Sposiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto	K 25—	Četrta leta	K 6-50
Pol leta	13—	En mesec	2-30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko in druge države vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpsilje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“

Neznosne razmere pri c. kr. sodiščih v Celju.

Razmere pri c. kr. sodiščih v Celju, posebno pa pri c. kr. okrajnem sodišču postajajo za nas Slovence od dne do dne neznosnejše.

Germanizira se na vseh koncih in krajih in to tako sistematično, da bo slovenskega jezika v tem uradu v kratkem konec.

Nemci se poslužujejo pri tem jako značilnega načrta.

Kar je nemških sodnikov in svetnikov, avskultantov in drugih z izjemo enega okrajnega sodnika, izriva slovensčino sistematično in neusmiljeno povsod, ali pa na naš jezik inrcvarijo tako, da je joi. Gorje kmetu, ki nemško ne razume in mora kakor razpravi prisostvovati. Večkrat se je že zgodilo, da je sodnik govoril in govoril s stranko, stranka pa ga je gledala in ga ni razumela.

Pa to jim ni dovolj. Na drugi strani one ostanke slovenskega uradništva, kar ga je še v Celju po nemškem časopisju vlačijo, slikajo

jih kot vseslovenske agitatorje, dolžijo jih nepostavnih jezikovnih slučajev. Vse to seveda, da se ti Slovenci »na zgoraj« primerno kvalifikujejo ter dobijo kmalu pas za odpo-tovanje v kak mali trg na Kranjsko.

Posebno okrajni sodnik dr. Kranjčič jim je zadnji čas trn v peti. Ne mine skoro teden, da bi si ga graška in celjska tetka v bratskem objemu ne privoščili.

Resnici na ljubo bodi konstatirano, da je dr. Kranjčič v jezikovnem oziru tako strogo objektiven mož, da bi bilo le v interesu postavnih državnih zakonov in naredb, da bi ga v tem nemški sodniki z vodjem okrajnega sodišča v Celju na čelu podpirali, ter ga posnemali.

Kajti le na ta način je mogoče doseči mir in red pri spodnještajerskih sodiščih, če bodo sodniki vpsiljevali veljavne jezikovne naredbe, ter ne bo, kot se to sedaj godi, na dan nebroj slučajev, ko se pravice slovenskega jezika tako teptajo z nogami.

Omenjenemu slovenskemu sodniku se je zadnjič očitalo v nemških listih, da pri slovenskih razpravah slovensko govori z zapisnikarjem in državnim pravdnikom.

Gospoda, to ni nepravilno, ampak po sedajno veljavni jezikovni praksi naravnost zahtevano. Nepravilno pa je, če se v slovenskih razpravah vrše zaslišanja nemško, če se slovenske izpovedi nemško protokolarajo, če se silijo priče, ki so večje nemškega jezika, da izpovejo v nemškem jeziku.

Zakaj pa imamo potem sploh jezikovne naredbe? Če obstojajo, se morajo po njih ravnavati slovenski in nemški sodniki, če jih pa ni, oziroma če kot v poslednjem času opazujemo, ne veljajo več, potem seveda lahko dela vsak sodnik kar hoče.

V tem slučaju pa mislimo, da bi se tudi naši dobri Nemci anarhije prav kmalu naveličali. Kajti če bi delal vsak to, kar mu je drago, nastal bi iz tega tak nered, da bi bila sramota državi v kateri živimo.

Ker pa je in mora biti državi predvsem ležeče na tem, da vlada v pravosodju red, zato je obstajajo jezikovne naredbe in zato je se teh naredb morajo držati Slovenci in Nemci. Če torej sodnik v slovenski razpravi z zapisnikarjem slovensko govori, ni to noben »Unfug«, ampak postavno. Naravnost smešno pa je, če zahteva sodni predstojnik od slovenskih občin, da morajo v sloven-

skih zadevah od sodišč sprejemati nemške vloge, ter se pri tem sklicuje na nekak »patent Bahove dobe iz prejšnjega stoletja. Nepravilno je, če se slovenski denar nalaga v nemške denarne zavode, nepostavno je, če se slovenske priče sili k nemški izpovedi, ter nepravilno je, če se slovenske izpovedi nemško protokolarajo. Vse navedeno pa se tukaj sistematično vrši na dvojen način, ki smo ga začetkom omenili.

Mi Slovenci imamo proti temu nasilju v roki vendar še večjo moč, katera mora podpreti vse zapreke, ki se slovenskemu jeziku stavljajo.

Če bodo vse občine vedele, kaj je njih postavna in narodna dolžnost, če bo vsak posamezen Slovenec se zavedal tega, da ga na slovenskih tleh ne morejo in ne smejo siliti s tujim jezikom, potem konec jezikovne-ga boja pri sodiščih ne more biti dvomljiv.

Slovenske sodnike ter druge uradnike pa moramo v sedanjem prenesnem času vsestransko podpirati, ter gledati na to, da se jim ne zgodi nobena krivica.

Mi živimo v slovenskih krajih ter zahtevamo in ponavljamo vedno le one besede sedajnega justičnega ministra, ki je glede Nemcev na Češkem rekel, da je zahteva pravičnosti, da sodijo Nemce na Češkem nemški sodniki in ki se za nas glasi: »Slovenci naj sodi slovenski sodnik.«

Če se to zgodi, bo neznosnih jezikovnih razmer tudi pri celjskih sodiščih kmalu konec.

Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo.

V prostorih gostilne Matije Sokliča Pred konjušnico je imelo v nedeljo popoldne ob 3. Narodno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo svoj občni zbor, katerega se je udeležilo do 80 članov. Predsednik gosp. občinski svetnik Smole je otvoril zborovanje ter pozdravil zastopnike bratskih organizacij ter posebno gosp. prof. Reiserja kot zastopnika društva za Kolizejski okraj, odposlanca izvrševalnega odbora in občinskega svetnika. Zapisnikar gosp. Trtnik, overovalca gg. prof. Sič in Kalmus. Predsednik se spominja umrlih članov Hama Josi-

pa, Simenčiča Frana, Sterka Martina in Stražišarja Antona; da počaste njih spomin, se dvignejo člani s sedežev. Preteklo leto je bilo leto volitev. Društvo je imelo 8 javnih shodov in 19 sestankov, ter je bilo zastopano vedno pri centralnem odboru. Društvo je doseglo pri volitvah zelo lepe uspehe, relativno najboljše, pri volitvah za občinski svet je bilo 361 zanesljivo naprednih in 275 klerikalnih glasov. Pri deželnozbornih volitvah je glasovalo 307 ljudi napredno, 189 klerikalno, 123 socijaldemokratično in 17 z Nemei, pri ožjih volitvah pa 417 napredno in 194 klerikalno. Hvala vsem sodelavcem, zlasti gosp. Pogačniku. Knjižnica je poslovala le slabo ter je bilo izdanih samo 1272 knjig. Veselica, glavni vir dohodkov društva, se je lansko leto slabo obnesla, vendar vsled požrtvovalnosti članov ni bilo deficita, marveč se prebitek 80 K 64 vin. Občni zbor izreči zahvalo požrtvovalnim damam. (Sprejeto.) Posebna zahvala se izreče gg. Repiču, Mauserju in Zirkelbachu. Društvo je priredilo tudi Miklavžev večer.

Dne 15. oktobra že je društvo zaprosilo za posujete cest, kar se je pa šele zgodilo, ko smo dobili novega župana. Predsednik se bavi nato s političnimi vprašanji, naglašajo da je prišlo po zaslugi klerikalcev 7 Nemcev v občinski svet in opozarja na politični bojot klerikalcev, dočim jim naprednjaki ne sledi na to pot. Razveljavili so tudi dva deželnozborna amndata. Nato omenja predsednik napredne predloge v občinskem svetu, ki sta jih stavila v občinskem svetnikom Röthlom ter se zahvaljuje koncem svojega govora za njih naklonjenost društvu gg. Gril in Prekuhu.

Iz temeljitega blagajniškega poročila, ki je je podal gosp. Pogačnik, posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu 2449 K 90 vin. prometa, dohodki so znašali 1224 K 95 vin. Vrednost inventarja znaša 2004 K 19 vin. ter se je pomnožila za 404 K 60 vin. kljub vsem odbitkom. Poleg tega je društvo propuščalo brezplačno svoje stojnice zlasti Cyril-Metodovim podružnicam. Na predlog pregledovalca računov gosp. Grila podeli občni zbor blagajniku obšolatorij s poihvalo ter izreče tudi ostalemu odboru in zlasti predsedniku zahvalo.

Pri nato vrščih se volitvah je bil z vsliklom izvzelen za predsednika gosp. Jakob Smole. Istotako so bili z vsliklom izvoljeni drugi odborniki, njih namestniki in pregledniki ter se

je odbor po končanem občnem zboru konstituiral sledeče: podpredsednik gosp. Röthl, tajnik gosp. dr. Mole Rudolf, blagajnika gg. Anton Pogačnik in Fran Pleško, odborniki gg. Prekuh Avgust, Repčič Avgust, Šetina Luka, Trtnik Fran, Verbič Anton, namestniki gg. Čebular Alojzij, Kosmač Fr., Jenko Ivan, Satler Fran in Wissiak Karel; pregledovalci računov gg. Gril Ivan, Mauser Ivan, Grile Alojzij, namestnik gosp. Korbar Fran. Prispevek za začetno poslovno leto se določi po daljši debati po 10 vin. na mesec. Končno sproži neki član misel, da naj se vrše še nekatera predavanja. (Sprejeto.) Glede knjižnice se prepusti odboru, da najde pot, kako jo oživeti.

Nato se oglaš k besedi gosp.

profesor Reiser,

prinašajoč pozdrave Kolizejskega okraja in čestitajoč društvu na tako lepih uspehih. Napravili ste bilanco o svojem društvenem delovanju in ob tej priliki je umestno napraviti tudi bilanco o splošnem političnem delu. Vse naše politično delovanje je bilo posvečeno volilnemu gibanju in zato je treba, da se s par besedami dotaknemo uspehov volinega gibanja. Dasi ravno smo zmagali pri občinskih volitvah, je vendar preteklo več mesecev, predno je mogel občinski svet začeti delovati in to po zaslugi S. L. Stranke. (Klic: Stranka dihurjev!) Med tem časom v Ljubljani ni moglo priti do uspešnega gospodarskega delovanja in to dejstvo je pokazalo nasprotno stranko v vsej njeni nagoti, ker je upala, da se ji posreči izpremeniti med tem časom kaj na ustrojno občinskega sveta ali pa vsaj izbrisati svoj poraz. Toda pravica je morala zmagati. — Oglejmo si naprej

delovanje občinskega sveta.

Ali izpolnjujejo napredni občinski svetniki nade, ki ste jih stavili na nje. Da odgovorimo na to vprašanje, ni treba posegati daleč. Dokaz, da jim je na srečo gospodarski napredek vseh okrajev, je vse ono, kar se je že izvršilo tekom dveh mesecev in kar se bo izvršilo v kratkem. Dobili ste, kar je bilo najnujnejše in v kratkem pridejo vse naše druge potrebe na dnevni red. Toda ne glede na to, kar potrebujemo v pozameznih okrajih, *vidimo pred vsem dve važni točki, glede katerih pričaknje danes vsak rešitve, to je

podržavljenje mestne policije

in vprašanje ljubljanskega gledališča.

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Prvi del.

(Dalje.)

Kmalu ju je ugledal, tisti dve ženski, plavalosko in črnko, ki sta romali, drzni beračici, še vedno med gručami moških.

Sel je naravnost proti njima, ko pa je bil čisto blizu, mu je upadel pogum.

Črnka mu je rekla: »Ali se ti je jezik že razvezal?«

On je zajecjal:

»Boga mi,« — samo to, nič drugega mu ni hotelo iz ust.

Vsi trije so stali sredi šetališča in zagostili vrvenje sprehajalcev okoli sebe.

Tedaj ga je hipoma prašala:

»Ali greš z menoj?«

In on, trepetajoč od slš, je odgovoril sirovo:

»Grem, ampak samo en lui imam v žepu.«

Zasmejala se je malomarno:

»To nič ne de.«

In prijela ga je za roko, češ, ti si moj.

Ko sta odhajala, je pomislil, da mu ostane še dvajset frankov, in z njimi si lahko izposodi črno obleko za jutri večer.

II.

»Kje stanuje tukaj gospod Forestier, prosim?«

»V tretjem nadstropju, vrata na levi.«

Hišnik mu je odgovoril z ljubeznivim glasom, iz katerega je zvenelo primerno spoštovanje do njegovega stanovalca. In Duroy je odšel po stopnicah.

Nekam v zadregi je bil, plan, nerodno mu je bilo. Prvikrat v življenju je imel frak na sebi, in vzemirjal ga je celotni vtisk njegove opravde. Čutil je, da je vsekakor pomanjkljiva; čevlji niso bili lakasti, četudi sicer še precej fini, zakaj on je koketiral z nogami; srajco si je bil kupil prav tisto jutro v Luvru za štiri franke petdeset, in premalo trdo oprsje se mu je začelo že mečkati. Njegove druge srajce za vsak dan so bile vse kolikor toliko obrabljene, tako da ne bi bil mogel obleči niti najboljše.

Edino frak je bil še dokaj v redu, ker je našel takega, ki mu se je približno podal.

Počasi je stopal po stopnicah, srce mu je bilo od tesnobe, bal se je posebno, da se ne omeši; kar uzre nasproti sebe gospoda v gali, ki ga gleda. Tako blizu sta si stala, da se je Duroy nehote za korak umeknil, potem pa osupel obstal: saj to je bil on sam, gledal je iz visokega zrcala, ki je segalo do tal in podaljševalo hodnik prvega nadstropja v dolgo perspektivo. Veselje ga je prešinilo, toliko boljše je bil videti, nego si je bil mislil.

Doma je imel samo majhno ogledalce, pred katerim se je bril, zato se ni mogel videti v njem vsega hkrati, in ker je gledal samo posamezne dele svoje improvizirane obleke, in še to površno, so se mu zdeli nedostatki vse huji, in kar stresalo ga je ob misli, kako smešno je našemljen.

A glej, ko se je vzrl iznenada v zrcalo, se niti spoznal ni, mislil je, da je kdo drugi, človek iz boljših krogov, ki se mu je zazdel na prvi pogled prav spodoben in kakor iz škatljice.

si ponudil roko, delal kretnje, izražal razne občutke: presenečenje, dobro voljo, pritrjevanje; poskušal je zadeti razne stopinje smeha, in pomenljive poglede, s katerimi bi se pokazal damam uslužnega in jim dopovedal, da jih občuduje in poželi.

Na stopnišču so se odprla vrata. Ustrašil se je, da ga ne bi kdo zalotil, zato je pohitel brzo navzgor, vendar ga je skrbelo, da ga je videl kateri izmed gostov njegovega prijatelja ob tem spakovanju.

Ko je prišel do drugega nadstropja, je zapazil tudi tam zrcalo in je začel stopati počasneje, da bi se gledal, ko pojde mimo njega. Njegova vnanost se mu je zazdela res elegantna. Tudi hoja zelo dobra. In silna samozavest mu je napolnila dušo. Brez dvoma uspe s to svojo postavo, s svojim hrepenenjem po čem višjem, z odločnostjo, ki se je je zavedal, in s svojim širokovestnim mišljenjem. Prijelo ga je, da bi bil najrajši stekel, skokoma poletel do zadnjega nadstropja. Ustavil se je pred tretjim zrcalom, zasukal si brke po svoji stari navadi, privzdignil klubok, da si popravi lase, in zamrmral polglasno, kakor je sploh pogostoma govoril: »Imenitna iznajdba to!« Potem je iztegnil roko do zvonca in je pritisnil.

Vrata so se skoraj takoj odprla in pred njim je stal strežnik v črnem fraku, zastaven, obrit, tako popoln

v vsi svoji opremi, da je bil Duroy zopet v zadregi, ne da bi razumel, odkod ta čudna zmedenost: nemara, ker je nezavedno primerjal kraj obeh oblek. Ta lakaj z lakastimi čevlji, je vzel svršnik, ki ga je nosil Duroy preko lakta, ker se je bal, da ne bi bilo videti madežev na njemu in je prašal:

»Koga smem javiti?«

Nato je privzdignil portijero in je zaklical ime v salon, kamor je bilo vstopiti.

A Duroya je nenadoma minilo vsa sigurnost, plahost ga je obšla in sapa mu je zastajala. To je bil njegov prvi korak v tisto življenje, ki si ga je že dolgo zaželel, o katerem je že toliko sanjaril. Vendar je stopil naprej. Mlada ženska, plavaloska, ga je pričakovala stoje, čisto sama v veliki, jasno razsvetljeni sobi, polni zelenja, kakor cvetličnjak.

Kar ostrmel je, popolnoma zbehan. Kdo je ta dama, ki se mu smehlja? Zdajci se je spomnil, da je Forestier oženjen; in misel, da bi utegnili biti ta lepa, elegantna blondinka žena njegovega prijatelja, ga je celo zmešala.

Zajecjal je: »Gospa, jaz sem...« Ona mu je prožila roko: »Vem, gospod. Charles mi je povedal, kako sta se snoči sestala, in zelo me veseli, da je imel dobro misel in vas je povabil za nočjo k nam na dim.« (Dalje prih.)

Podrivljanje mestne policije ni važno samo za to, ali bodo redarji nosili klobuke s peresi ali pikeljave. Priznati je treba, da odločuje o policiji samo občinski svet, dokler jo ima v rokah, in nam ne more biti vse eno, če pridejo z državno policijo v Ljubljano ljudje, ki opravljajo svojo službo z neko zagrizenostjo ali pa so nam celo nasprotni. Policiji morajo biti znane razmere, ker sicer lahko stori veliko škode brez haska. Kakor hitro pa Ljubljana nima svoje policije več, nastane tudi vprašanje, kateri obrtniki dobe dobave in delo in tu je zopet treba pomisliti, da bodo naši obrtniki morda trpeli škodo. Država pa zahteva od Ljubljane poleg tega tudi tako visok prispevek, kakor nikjer drugod v Avstriji in bi morala plačati Ljubljana v primeri z drugimi mesti samo 40.000 do 50.000 kron. Za koristi Ljubljane se je v tem slučaju prav energično zavzela napredna delegacija tako v finančnem odseku, kakor pred plenomom. V seji občinskega sveta pa se je dvignil pristaš S. L. S. ter rekel, da je 50.000 K preveč in da zadostuje 40.000 K. Doživeli pa smo ravno v tem vprašanju nekaj takega, da morajo vsi volilci odrekati svetnikom S. L. S. vsako spoštovanje njih misli in vsak človek, ki misli s svojimi možgani, mora spoznati, da ni mogoče izročiti takim ljudem koristi občine. (Pritrjevanje.) Niti tako daleč niso možne, da bi držali to, za kar so se zavzeli sami. Pristaši S. L. S. so bili v občinskem svetu za najnižji znesek, pristaši S. L. S. Stranke pa so bili v deželnem zboru za višji znesek. Takim ljudem nasproti ni mogoče imeti

zaupanja, saj vemo, da ti naši

občinski svetniki S. L. S. niti s svojimi možgani misliti ne smejo, in če kdaj mislijo s svojimi možgani, jim vse ozve deželni odbor.

Če spoznamo to, moramo reči, da za nas občinski svetniki S. L. S. ne eksistirajo, ker je naš nasprotnik tudi v občinskem svetu samo deželni odbor in oni ki ga komandirajo, to so dr. Susteršič, dr. Pegan, dr. Zajec in Lampe.

Ljubljansko gledališče je druga točka, pri kateri se moram ustaviti zopet. Gledališče je tako važen kulturn zavod, da nas dviga v ugledu vsega javnega življenja in vendar od znotraj naprej ni mogoče več reči, kaka bo usoda našega gledališča. Cele rodbine so od jutri naprej brez kruha ter sploh ne vedo, kaj bo z njimi. Dežela je svoj čas prispevala h gledališču, odkar pa je prišla sedanja večina na krmilo, je ustavila prispevke in vzdrževala samo poslopje. Obrnila se je sedanja deželnozbornska večina na občini, svet in ga pozvala, da naj kupi gledališče. Kljub velikim žrtvam in bremenom, ki jih nosi Ljubljana, je ponudila občina 100.000 K. Toda v seji občinskega sveta se je dvignil dr. Zajec in za njim so glasovali proti sklepu, ki ga je storil odsek, za predlog. To vam je vsem znano že iz časopisja. Ko sem se kot poročevalec ozrl na enega izmed onih svetnikov, je mignil z rameni, češ: Ne morem pomagati.

befel je befel.

S tem so ti naši nasprotniki pokazali, da jim ni za resno delo in za korist Ljubljane, marveč da se

norčujejo iz naših interesov.

Na drugi strani pa moram zopet konstituirati, da uganja S. L. S. v občinskem svetu samo

demagogijo

s predlogi, s katerimi nastopajo njih pristaši ter hočejo a temi predlogi slepiti samo svoje pristaše, saj drugih itak ne morejo več slepiti. Spominjam samo na vodovod na Opekarski cesti. Zahtevali so korita, ki pa iz higijeničnih in drugih osirov ni mogoče. In vstal je zopet svetnik, pristaš S. L. S. ter zahteval v isti sapi, ko je šlo za napravo, ki stane tisoče kron, dva hrastova škafa. Ta predlog ni imel nikakršnega drugega namena, kakor vplivati na priproste ljudi, da so mogli pozneje pisati in trobiti, da »liberalci se dveh škafov niso hoteli priznati!« Mislilim, da bi vas žalil, če bi hotel govoriti na tem mestu še nadalje o teh dveh škafih. (Smeh.)

Ta dva vzgleda že dokazujeta, da niso samostojni ljudje, ki jih je poslala S. L. S. v občinski svet, marveč, da so

pod komando deželnega odbora.

O svojem deželnozbornskem delovanju vam nimam ničesar poročati, da niti do tega nisem prišel, da bi se bil natančneje seznanil z gospodarstvom v deželi. Znano vam je, da so razveljavili naši nasprotniki dva deželnozbornska mandata. V prvi seji sem se oglašil, da govorim proti proračunskemu provizoriju. Ko je namreč sedanja deželnozbornska večina prišla leta 1906 na krmilo je proglasila da bo vse drugače (Klici: Saj je vse slabše!) in šele ko je vprašala vlada v jeseni, kdaj hoče deželni zbor rešiti proračun, so se spomnili, da nimajo časa

za proračun, ker tega časa niso hoteli imeti. Šele tri dni pred novim letom je bil sklican deželni odbor, da sklepa o provizoriju, in v par minutah je bila stvar končana. Govoril sem takrat proti provizoriju ter sem jasno povedal, da računski proračuna ne morejo biti taki, da bi jih bila lahko dežela vesela. Povedal sem tudi, da je dežela pasivna,

kolikor kažejo to računi, in da bi morala, če hoče svoje redne izdatke kriti z rednimi dohodki, zvišati deželne doklade od 40% na 80%. Prihodnja številka »Slovenca« pa o mojem govoru ni prinesla ničesar, pač pa je debelo natisnila, da so »liberalci izjavili, da naj se deželna doklada zviša na 80%«. To je

gnusna demagogija!

Dr. Lampe na moja izjavljanja tudi ni vedel razen par fraz, ničesar od govoriti, kakor da vzame z zadovoljstvom na znanje, da so »liberalci za zvišanje doklad.«

To je tretji slučaj.

Še par besed o našem državnem poslancu dr. Ravničarju. Našel je v državnem zboru zaslobno pri Čehih in z njih pomočjo je lahko nastopal proti justičnemu ministru Hoehenbergu. Toda ker člani S. L. S. niso tega dela opravili, smešijo dr. Ravničarja oni ljudje, ki ga smešiti sploh ne morejo. Vendar je to za nas velikega pomena. Kajti, če vidi justični minister, kako smešijo klerikalci to, kar stori naš poslanec, potem na ves naš narod on in drugi ministri ne dajo nič in nas morajo zaničevati. Saj poznajo samo dr. Susteršiča in v ostalem vedo le, da je baže slovenski narod velika banda, ki ne zasluži ozira. To se je spoznalo v zadnjem času, ko so resni možje prišli na Dunaj intervenirat v prilog našemu napredku. Slovenski narod je pri gospodi na Dunaju razupit kot narod revolucije, narjave in veleizdajnikov, ki je nasproten dinastiji in Avstriji, ti gospodje poznajo Slovence samo kot ljudi, ki jih je treba zatreti kot držav-

ni nevarno. Za to vse se imamo zahvaliti svojim nasprotnikom in dokler so ti ljudje na krmilu, nam ni pomoči. Še so resnične besede velikega politika:

Vsak narod ima poslanca, kakršne zasluži.

To velja o naši nerazodni masi. Naša naloga pa je, da tej masi odpremo oči, da začne samostojno misliti. Vsak naj stori svojo dolžnost in vsak bo potem lahko trdil, da je zmaga napredne ideje deloma tudi njegova zasluga. (Pritrjevanje.)

Po zahvalnih besedah predsednika gosp. Smoleta, se je prečitala nato tozadevna resolucija, ki je bila soglasno in z velikim navdušenjem sprejeta, naker je predsednik zaključil to zelo dobro uspešno zborovanje.

Resolucija.

Ob priliki občnega zbora »Naprednega gospodarskega in prosvetnega društva za Krakovo in Trnovo« v gostilni gosp. Matije Sokliča, Pred konjušnico, ubrani volilci izrekajo članom narodno - napredne delegacije v občinskem svetu, na čelu jim županu dr. Ivanu Tavčarju, popolno zupanje in zahvalo za njih trud in skrb za naš okraj.

Iz slavinske občine.

Na dopis v »Domoljubu« št. 13 iz Matenjevasi (prav naj se glasi iz Slavine) odgovarjamo, da je pri občinski volitvi narodno - napredna stranka zmagala brez vsakega nasilja od njene strani, pač pa v kljub nasilju in terorizmu klerikalne stranke in brez pomoči Orehovcev, ker ti se še vendar vedno štejejo občane slavinske in smejo voliti tako, kakor sami hočejo ne pa kakor bi jih vi, častiti gospod dopisnik komandirali.

Gostilniške prostore v mlekarni v Prestranku so se dali za takšno ceno v najem obč. tajniku, katere cene bi nobeden drugi ne plačal. Deželni odbor pa ima pri tem menda ravno toliko govoriti, kakor vi, častiti gospod dopisnik, ko niste še nikdar praga te hiše, razun pri volitvi, prestopili.

Obljubovali nismo od napredne strani prav nič, pač pa ste vi obljubovali Grobišanom, da če z vami volijo, bode ostala pisarna na Prestranku v kljub temu, da je imel svoječasno pri občini se mučeči revizor dež. odbora že dekret v žepu, da se mora pisarna premestiti iz Prestranka, pa častiti gospod župnik je napravil taktično potezo, zaradi volitev ni pustil tega objaviti.

Matenjska posojilnica daje posojila proti takšnim obrestim iz ljubezni do bližnjega, kakor jih dajejo klerikalne posojilnice, torej letos po 6%.

Sola števanska se bo tam zidala, kjer bo določila komisija, ki se bo v to svrhu ob svojem času sešla. Zidala pa se ne bo velikanska dvorana za razne device in čuke na stroške davkoplačevalcev kmetov, zato ker mi liberalci kmeta preveč ljubimo, da bi kaj takega dopuščali in je bil torej predlog od gospoda župnika, da naj se obravnava prenese, dokler bodo nove obč. volitve ter s 24 backi in župnikom pastirjem izpadle tako, kakor je bil on sam tako trdno prepričan. Gladko pa bo menda vseeno šlo, če se ne bo kakšna neroda čez kamne prekobalila.

Kako ste bili zmage pri obč. volitvi gotovi, je najboljši dokaz to, da ste že za 100 K umetnega ognja ku-

pili (katerega sta menda pozneje v St. Peter prodali, da ne bo prevelika zguba) ter po cerkvenem zidarju napravili dali kresove po gričih. To bi šele bilo pokanjanja za sto kron, da bi ga tudi gospodje orožniki slišali. Stirnar je kupil kozo, katero je baže hotel v ta namen darovati za veselico, katera je bila pri vašem podreplniku Jerinu v Slavini nameravana. A koza reva je morala vekati na »numare«, pa je šele bila tako nehvaležna, da mu je zavekala 20 K, ker ni naznanil finančni oblasti, da mora revež vsled padca klerikalcev kozo na »numare« poslati.

Če so se glasovnice res na pošti pisale, bi se bilo nič čudnega, saj so tam črnili, peresa in svinčniki na razpolago. Bolje pa zadenete, če rečete, »glasovnice so se v farovžu podpisovale.«

Prestranski gospod oskrbnik ima pa ravno tako pravico agitirati, kakor vi častiti gospod dopisnik. Saj ste se po izreku ljudi že pri sprejemanju podagitorjev v lastni sobi tako potili zaradi agitacije, da ste imeli namesto žepnega roba, kar celo posteljno rjuho za vašo kunštno glavo brisati.

Če pa že govorite, kako liberalci grozne reči delajo z ubogim kmetom, naj pa še mi malo povemo, kako delate klerikalci za koristi našega kmeta. Evo nekaj slučajev:

Kako se državne podpore delijo skozi klerikalne roke, nam je najboljši dokaz slučaj, ki se je pripetil v kočah pri Slavini. V tej vasi je celo lansko leto razsajala živinska kuga. Posestniki niso smeli od bolne živine nositi mleka v mlekarno, kar jim je povzročilo samo ob sebi umljivo zelo veliko škodo. In ker je ravno mleko edini in glavni dohodek Kočanec, so bili nekateri izdatno s to nesrečo udarjeni. Da se jim nekoliko pomore, jim je izposloval gospod državni poslanec dr. Žitnik državno podporo s tem, da so dobili pol vagona otrobov za polovično ceno skozi klerikalno županstvo St. Peterko. Ta cena je znašala v St. Petru 10 K 07 v za 100 kg.

Otrobe je prevzel v St. Petru koški podžupan Zadnik. Mimogrede povedano je bil ta mož poleg Penkotta v Slavini določen od klerikalne stranke za bodočega župana, seveda če bi zmagali pri občinski volitvi. Torej ta podžupan je razdelil te otrobe in računil jih po 12 K 30 v 100 kg, torej pri pol vagonu več 111 K 50 v, če se odbije še 12 K za vožnjo iz St. Petra v Koče za 3 vozove, potem še vedno 99 K 50 v več, nego je imel računati. Kmalu se je pričelo tiho in potem vedno glasneje govoriti, da so se otrobi predragro računali, in ko je prišlo to Zadniku na uho, je pričel takoj nekaj denarja po hišah nazaj nositi, pa v kljub temu so ga ovdili na c. kr. okr. glavarstvo, kjer se je tudi dokazalo, da so bili otrobi predragro računjeni. Zadnik se je baže izrazil, da mu je dal gospod Kurat iz St. Petra zapisano, po kakšni ceni naj otrobe računa. Ker stvar še ni končana, smo res radovedni, kako se bode ta klerikalna dobrota za našega kmeta završila. Ker mi najmanj ne dvomimo na poštenju Zadnika, bomo skoraj verjeli, da mu je bilo ukazano od katere strani, nas ne briga, da mora tako računati. To naj bo dokaz, kako bi moral županiti na povelje drugih, če bi se posrečilo klerikalcom pri volitvi zmagati. To naj odpre oči še tistim revežem, ki še vedno po božjih in cerkvenih zapovedih volijo, dasi se po božjih in cerkvenih zapovedih otro-

bi ne delijo in ne računajo. Ali vam je naše napredno županstvo že kedaj računalo I vinar več nego se je računati moralo?

Tudi pri koški mlekarni ne more zadnji čas biti vse v redu. Izstopilo je namreč okoli 25 udov in si bodo kakor se sliši svojo mlekarno napravili. Ti udje niso bili zadovoljni s paševanjem nekaterih oseb v mlekarni, posebno pa ne z načelnikom Stirnarjem in Fičurjem. Hoteli so pri zadnji volitvi druge voliti, pa priglasila sta župnik iz Slavine in njegov priganjač Miklav iz Selca toliko backov, da se je še enkrat zgoraj imenovanega skrajno neprijubljenega človeka spravilo v odbor. Pa kakor se sedaj nekaj šepeta, ne bode vendar li res vse v redu v mlekarni. Te dni je pridrvel deželni avtomobil s 4 gospodi v Koče in so se morale vse knjige skupaj znositi, na kar da je bilo neki ukazano za 21. aprila občni zbor sklicati. Nekateri govorijo o nekem primankljaju, drugi zopet da si je odbor nagrade jemal brez dovoljenja občnega zbora itd. To so za sedaj le govorice in mi za enkrat ne verjamemo in tudi ne trdimo. Če bi pa to res bilo, bi ne bilo prav nič čudnega, če se pomisli vzorno gospodarstvo Mihovega premoženja.

Kristus je učil »če tebe kdo s kamnom, ti njega s kruhom«, župnik v Slavini pa pravi: »Če kdo tebe s kruhom, ti ga lopni s polenom« in to še najboljše sam tudi pokaže. V Slavini je hiša Ambroževa, ena najbolj krščanskih. Njen gospodar je bil pri vseh klerikalnih društvih, pa umrl je in pustil kopo nepreskrbljenih otrok. V cerkvi je imel sedež kakor tudi mnogo drugih. Sedeži, katerih lastniki umrjajo gredo ob letu na dražbo in tako je tudi sedaj bilo šest sedežev prostih. Pa vse druge je gospod župnik prepustil naslednikom. Še celo Zadniku, kateri ni bil niti v desetem kolenu v sorodstvu s svojim prednikom, pač pa je Ambrožev sedež na dražbo dal in to zato, ker se Ambrožev sin ne pusti mežnarjev, to je Penkovim pretepačem po hrbtu bunkati. No to se vidi, kako cerkev deli enako pravico za vse. Gospod župnik pa se zelo moti, če misli da imajo mežnarjevi sinovi pravico ljudi pretepati kakor morda kakšni cerkveni zidarji s žaljivimi pesmami kaplana sramotiti.

Če pa vas pero še kaj srbí, le primate zanj, bomo pa še kakšno povedali.

Delavsko gibanje v Hrastniku.

V Hrastniku, dne 31. marca.

V nedeljo, dne 31. marca se je vršil tu delavski shod, na katerem se je odločilo glede stavke.

Kakor znano, je družba obljudila 5% zvišanja plač, s pripombo, da več ne more storiti, ker so se dohodki znatno zmanjšali ter stroški narasli. V dopisu družbe je stala tudi neopravičena opazka, da bi delavstvo lahko več zaslužilo, če bi se hotelo pri delu potruditi. Kdor pozna naše slovensko delavstvo, pač ne bo smatral take izjave za resno, in tudi demokratični list »Zarja« se je opravičeno zgražal nad to izjavo. Obljudil je tudi, da bo dalo delavstvo v nedeljo tej nesramnosti zaslužen odgovor.

Shoda se je udeležilo veliko število delavstva, tako soc.-demokratičnega, kakor tudi napredno-narodnega. Z napetostjo so čakali navzo-

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Cetrtri del.

(Dalje.)

IV.

Slovesni poziv.

Mogočno je pel zvon velike lateranske cerkve ko se ji je približala velikanska množica, ki je bila zdaj še številnejša, kakor prejšnji večer. S težavo so v to določeni služabniki delali prostor plemičem in poslanikom. Komaj so bili ti odlični gostje spuščeni v cerkev, se je ljudstvo pognalo za njimi, planilo v cerkev in hitelo v kapelo Bonifacija VIII. Napolni vsak kotiček, je ljudstvo zaprlo vsak dohod. Najsrečnejši izmed množice so mogli tako videti tribuna, stoječega sredi sijajnega dvorjana, stva, katero mu je zbral njegov duh in katero mu je podvrgla njegova sreča. Ko se je naposled začela slavnostna godba kot predigra k slavnostni maši, je tribun stopil naprej. Godba je utihnila.

»V smislu oblasti, moči in avtoritete,« je govoril počasi in premišljeno, »ki nam jo je rimsko ljudstvo na obnem parlamentu poverilo in ki jo je papež kot nadvladar potrdil, bodi razglašeno, da so Rim, glavno mesto sveta in poglaviti steber krščanske cerkve, kakor vse druga mesta, vse

države in vsa plemena Italije od zdaj naprej svobodna. V imenu te svobode in posvečene svoje avtoritete, hvaležni sv. Duhu — čigar vitez smo zdaj — in rimskemu ljudstvu, razglašamo, da pristojna Rimu, rimskemu ljudstvu in celi Italiji, določiti jurisdikcijo, izvoliti poglavarja rimske države. Pozivljamo torej presvetle kmete: Ljudevita vojvodo bavarskega, Karola kralja češkega, ki se sama imenujeta cesarja Italije, da osebno od danes in do Binkošti pridejo pred nas in druge magistrate rimske, da opravičijo in dokažejo svoje zahteve. Za isti čas vabimo semkaj vojvodo saksanskega, kneza braniborskega, in vsakega — vladarja, kneza, ali prelasta — ki si lasti pravico, voliti cesarja, katera pravica pa pristojna edinole rimskemu ljudstvu, kakor pričajo zapiski iz pradavnih časov. — Vabimo jih v varstvo naših meščanskih svobodčin, ne da bi prikrajševali duhovsko oblast cerkve, papeža in svetega kolegija. Glasnik oznanja ta poziv v polnem obsegu in na običajni način, kakor ti je bil spisan izroččen, tudi zunaj Laterana.«

Končavi to smelo proklamacijo o svobodi Italije, se je Rienzi ozrl. Poslaniki iz Toskane in iz nekaterih drugih držav, so mu tiho pritrjevali. Poslaniki tistih držav, ki so stale na cesarjevi strani, so se molče, vsi začinjeni in prestrašeni spogledali. Rimski baroni so povesili oči in se nisše upali nimiti, same čez stare obličje

Stefana Colonne je šinil smehljaj, napol zaničljiv, napol triumfujoč. Veliko množico pa so navdušile besede, odpirajoče veličasten razgled — osvobojeno Italijo — in njih spoštovanje do sile in sreče tribunove je bilo že tako, kakšno zasluži le čeznaravno lice, tako, da se niso nič zamudili z računanjem, kako razmerje je med tribunovimi pripomočniki in med njegovo bahavostjo.

V tem, ko je njegov pogled bežal čez velikansko množico in se ustavljal zdaj nad sijajnimi zborovalci v njegovi bližini, zdaj nad udanim mu ljudstvom v daljavi, ko je udarjalo na uho mrmljanje tisočev in deset-tisočev, ki so stali zunaj palače, prej Konstantinove, zdaj njegove palače, ter prisegali, da mu posvetijo imetje in kri, je njegov erce vzkipeło ponosa. Bil je na vrhuncu svoje sreče in svoje moči; sanje o neizmerni slavi in brezmejni oblasti so ga prevzele in v strastni, skoro blazni razburjenosti je zamahnil s svojim mečem na vse tri strani takrat z njegova sveta in je rekel v negotovim glasom: »V imenu rimskega ljudstva — vse to je moje!«

Četudi je to izgovoril s tihim glasom, vendar so slišali to pustolovsko bahavost tisti, ki so stali okrog njega, kakor bi jih bil izrekel z gromom. Zaman bi bil poskus, popisati »titek, ki so jih napravile te besede. Njih pretiranost bi bila vzbudila roganje sovražnikov in žalost prijate-

ljev, da ni Rienzijev slovesni in zapovedujoči nastop preudarnosti in sovražnosti naložil molk. Njegova navdušenost je razvnela množico in mogočno je donel klic: »Gospod je z Italijo in z Rienzijem.«

Tribun se je obrnil in je zagledal papeževga vikarija. Ta je bil ves začuden in ves iz sebe ter je ravno vstajal, da bi govoril. Rienzi je postal hipoma zopet previden. Hotel je preprečiti nevarnost, da bi papeževa avtoriteta na škofova usta grajala njegovo smelost, je dal hitro muzikom znamenje in slavnostno petje cerkvene ceremonije je onemogočilo, škofna govoriti in samega sebe opravičiti.

Čim je bila ceremonija pri kraju, se je Rienzi dotaknil škofa in mu zašepetal:

»Razložimo vam to vse na Vaše zadovoljstvo. Obudujte z nami v Lateranu — dajte mi roko.«

Rienzi ni izpustil šofa, dokler ni med hrupom rogov, tromb in bobnov in ob taki gneči ljudstva, kakršna je bila na istem mestu le ob legendarnem krstu cesarja Konstantina, vrnil v Lateran.

Tako je končala ta čudovita ceremonija, združena s ponosnim izizvajanjem severnih držav na korist svobode Italije. Če bi se bilo to izizvajanje končalo s srečnim uspehom, bi je bili poznejši rodovi slavili kot izraz najvzvišenejšega poguma, a ker je ostalo brez uspeha, je bilo zasmejavano kot bedasta preobrnost. A če so

upoštevajo vse okoliščine, ki so tribuna silile naprej, in če se uvažuje njegova moč, se vendar izkaže, da to izizvajanje ni bilo tako nespametno, kakor je izgledalo. A če se tudi smatra za pravo nespametnost — ostroumnemu motrilecu velikih značajev bo samo sijajna nespametnost smele nature, ki so jo razmere in sreča, religiozna lahkovernost, patrijotična vnema in upanja, ki so se iz sanj prehitro izpremenila v resnico, zapeljala čez meje modre posvetne politike, ki prej nabrusi orožje, predno vrže nasprotniku rokavico pred noge.

VII.

Slavje.

Slavje tega dne je bilo najkrajnejše, kar jih je bilo dotlej videti. Cecco del Vecchio ni zaman namignil Rienziju, da ljubijo Rimljani sijajne in razkošne priredbe. Samo en zgled velikanskega banketa, prirejenega bolj za ljudstvo, kakor za višje stanovne, naj pokaže kraljevsko zapravljivost, ki je vladala pri ti priliki. Iz nozdri konja na velikem kipu cesarja Konstantina je od jutra do večera teklo vino kakor iz vodnjaka. Velikanske dvorane Laterana, odprte vsemu ljudstvu, so bile bogato oskrbljene z jedili. Iger, zabav in razveseljevanj je bilo vse polno. V posebni dvorani je tribunessa, kakor so nekličasno imenovali Nino, gostila rimske dame, Raimonda pa je bil tribun tako popolnoma potolažil in pomiril,

čl, kakor tudi vse prebivalstvo hrastniško poteka tega zboru. Toda kaj se je zgodilo? Precej prvi govornik je povedal, da čas za stavko ni ugoden, takoj na to pa padel — ne po dunajski družbi, pač pa po tukajšnjem naprednem delavstvu. Zlasti mu je delal pregledavo dopis v »Narodu«, kjer se je za dostojen način označilo demokratične voditelje, ki so, kakor je vse kazalo, zavlačevali stavko. Tudi ga je skrbelo »Podporno društvo«, menda za to, ker ima pripravljene precejšen znesek za podporo svojim članom v slučaju stavke.

Na ta način, gg. soc. demokrati, res ne boste dosegli edinosti! Več naprednjakov se je po shodu izjavilo, da se več ne udeležijo nobene takega shoda, kjer je le zabavljanje na tiste, ki slučajno niso pri volji trobiti v soc. demokratični rog. In kar se »Delavskega društva« tiče, so gg. demokrati lahko uverjeni, da bi bili vsi člani taistega solidarni z ostalim štrajkujočim delavstvom, kakor se je to pokazalo pri zadnji stavki. Kritiziranje tega, kar ni dobro za naše delavstvo, se pa nam bo moralo seveda tudi dopustiti, saj je hrastniško delavstvo slovensko, saj nam je pri srcu vsaj tako — če ne bolj — kot gospodom okoli »Zarje«!

Böhmisch — tschechisch.

Praga, 31. marca.

Muhe love Nemci, da bi zavlekli češko-nemško spravo in zato je prišlo sedaj na vrsto vprašanje ali naj se češki jezik označuje odselej naprej nemško »Tschechisch« ali »böhmisch«. To je podobno kakor »windisch« in »slovenisch« ali pa, če reče naš človek namesto »znam nemško«, »znam tajč«. Vsak Nemec na Češkem čuti, če pravi »tschechisch« nekako to, kar čutijo naši zagrizeni sosedi pod besedo »windisch« in zato so se Čehi z upravičenostjo uprli rabi tega imenovanja, ki je bilo morda še pred Havlickom zelo navadno. Danes pa je naravnost žalitev za češki narod, če označujejo njega pripadnike kot »Tschechen«, nasproti temu pa ni »Češko kraljestvo« »Königreich Tschechen« marveč »Königreich Böhmen«. Gre tu namreč za Nemce samo zato: ker stanujejo na Češkem, ne marajo biti češki deželani, marveč hočejo zafrzeti separatistično stališče vsaj na zunaj. V češkem jeziku so češki deželani, v nemškem pa hočejo biti »böhmisch« in se hočejo razlikovati od drugih »tschechisch« deželanov, ki bi bili samo ljudje češke narodnosti, obenem pa hočejo v svoji zaslepljenosti že v uradnem poznavanju pritisniti svojim sodeželanom in pretežni večini češkega kraljestva nekaj srmatilni pečat. V tem vidi vsak razsodni človek dialekt, ki je uganjajo Nemci, ko so včeraj v Lobosicah sklepali o »böhmisch« ali »tschechisch« ter zahtevali, da se odpravi označevanje »böhmisch« in postavi v uradnih spisih namesto tega »tschechisch«.

Rudarske stavke.

Avstrija.

Praga, 31. marca.

Situacija v čeških premogokopih je ostala tudi včeraj, izvzemši falknovski okraj, neizpremenjena. V Most je dospel sekcijski šef Homann iz delavskega ministristva in je začel s pogajanjem glede konca

da je sedel kraj njega pri posebnih mizi — edini, ki je bil deležen časti. Kdor je pogledal po teh dvoranah in sobanah, jih je videl polne plemičev in vitezov, zastopnikov bogastva in moči; zastopniki učenosti in lepih umetnosti so se družili s poslaniki in plemenski tujei. Videti je bilo poslanece ne samo iz svobodnih držav, ki so povzdignjene tribuna pozdravili z radostjo, nego tudi poslanece visokorodnih in obasnih tiranov, ki so se v začetku tribuna smejali, zdaj pa se uklanjali njegovi sili. Vse, kar je bilo videti, je pričalo o brezprimerni moči sijajnosti: to je bil dvor, ki bi ga bil lahko ponosen najbolj fevdalni kralj.

Stvaritelj in gospodar vsega tega sijaja pa je sedel, ko ga je minila prva radost, čemer in razmišljen sredi te družbe in spominjajoč se doživljaja minole noči, ugibal, da preži med najvselejšimi gosti, ki mu streže po življenju. Sredi med valovanjem godbe in pestro gnečo ljudi je čutil Rienz, da se plazi izdajstvo in prikazovala se mu je podoba človeškega okostnjaka ter zatemnela zanj vse sijaj.

Med največjim hrupom je bilo videti Rienzijeve paže bežati po dvoranah in nekaj šušljati različnim plemičem na suho. Vsak se je priklonil, a čuvši sporočilo, se mu je spremenila barva obraza.

(Daje prihodnja.)

stavke. Sekcijski šef je obljubil, da se bo potrudil izposlovati zvišanje mezd za one delavce, ki ne delajo v rovih in stanovanjsko doklado, če bodo delavci začeli najkasneje v torek z delom. Delegati delavstva so izjavili, da hočejo tozadevno prepustiti odločitev delavcem državnih rudokopov. Za predsednika upravne komisije je bil nato izvoljen odvetnik dr. Richter. Kakor se čuje z druge strani, je ponudil sekcijski šef Homann delavcem, če se vrnejo do 2. aprila na delo, 5 K minimalne mezd. Delavci pa so baje to ponudbo iz ozirov na solidarnost odklonili.

Iz Moravske Ostrave poročajo, da se je pravna konferenca odgodila do 10. aprila. V okraju je vse mirno.

Angleško.

London, 31. marca.

Skoro v polovici premogarskih okrajev so se vršila včeraj glasovanja o povrnitvi k delu. Le redko so prihajala poročila o uspehih teh glasovanj v London, deloma zato, ker so se vršila ta zborovanja tajno. Delavci v Northumberlandu so proglasili na nekem velikem shodu zakon o minimalni mezdah kot nesprejemljiv, ker ne obsega nikakršnih zneskov. Sklenili so, da se vrnejo šele tedaj na delo, če je prišlo tudi v tej točki do sporazuma. Sicer pa je opažati v celi deželi pojevanje stavkarskega gibanja in je pričakovati, da se že jutri vrne na tisoče delavcev na delo.

Amerika.

London, 31. marca.

Iz New Yorka poročajo, da bodo začeli jutri stavkati severoameriški premogarji, vsled česar bo 700.000 delavcev brez dela.

Italijansko - turska vojna.

Rim, 30. marca.

»Corriere d'Italia« poroča iz Tunisa: Angleški časniki Abbot, ki je prišel iz turško-arabskega taborišča, z velikim občudovanjem opisuje hitrost, s katero so se Arabci in Turki navadili na moderno bojevanje. Abbot pripoveduje, da nekatere bombe, ki so jih Italijani vrgli iz svojih zrakoplovov, niso eksplodirale na peščenih tleh. Neki drugi časniki je pripovedoval, da Turki jako lepo ravnaajo z italijanskimi ujetniki. Zdravstveno stanje Turkov ni zadovoljivo. Med njimi razsaja posebno tifus.

Tobruk, 29. marca.

Danes je poskusil sovražnik napasti nove utrdbe, vendar se je moral pa umakniti z velikimi izgubami. Na naši strani je bil ranjen samo en vojak. Neka karavana, obstoječa iz kakih štiridesetih velblodov, je šla mimo naših utrdb. Strelji iz naših topov so jo razgnali.

Stajersko.

Iz Trbovelj. Poročali smo že, da je sklenil upravni svet tukajšnje premogokopne družbe, dovoliti rudarjem 5% izboljšanje mezd. V petek so se posvetovali zastopniki delavstva o sklepu upravnega sveta, končno pa se misli sklepati danes, v nedeljo, na rudarskih shodih.

Iz Braslovca nam pišejo, da niso farani nič kaj zadovoljni z novimi orgijami, katere je postavil v tamošnji župni cerkvi Neme Brandl iz Maribora. Kako da se gosp. župnik ni spomnil slovenskega mojstra Naraksa pri žalu, ki postavlja izvrstne orgije in je povrh tega domačin ter zaveden Slovenec? Zakaj rediti s slovenskimi grobi mariborskega Nemca in ga povrh tega še v »Slov. Gosp.« hvaliti?

Bolnišnica usmiljenih bratov v Savinski dolini. Iz St. Petra ob Savinji nam poročajo: Konvent usmiljenih bratov v Gradcu je kupil v petek od posestnika Petraka 5 oralov zemlje blizu šentpeterskega kolodvora. Na tem zemljišču bodo usmiljeni bratje postavili novo moderno bolnišnico. Zasigurali so si tudi že bližnjo vodno moč za gradnjo električne centrale, ki bi oddajala električno silo tudi zasebnikom.

Na Ptujski gori je bil izvoljen dne 25. marca znova za župana zaveden narodnjak Juri Topolovec. Cestitamo!

Iz mariborskega učiteljskega. Pišejo nam: Gotovo še slovenska javnost ne pozna človeka, ki se je zaklel, da iztrebi iz tukajšnjega moškega učiteljskega Slovence. Ta gospod je dr. Fritz Novotny (!). Da doseže svoje velikansko kulturno delo, se poslužuje raznih sredstev. V prvi vrsti je omeniti njegovo do skrajnosti nepravilno ravnanje proti svojim slovenskim gojencem. Posebno Slovenci četrtega letnika občutijo vso silo tega zagrinjevanja zatiralca. To so pokazala tudi spričevala prvga tečaja letošnjega šolskega leta. Toda Slovenci so pač narod, vajen hlapče-

vnanja, brez samozavesti; poljubljemo bič, ki nas tepe, upogibamo koleno pred vsakim tujcem. — Kako krivično in strankarsko je njegovo delovanje, bo najbolj razvidno, ako se navede nekaj — samo par — konkretnih slučajev. Dr. Novotny poučuje v 4. letniku zgodovino, zemljepis in nemščino. Razume se, da je napram Slovincem v vseh treh predmetih enako — nepravilčen. Neki Nemec je bil vprašan v I. tečaju iz zgodovine. Ker po dolgem mrcvarjenju le ni mogel dobiti profesor zadostnega odgovora, poslal je kandidata v klop. Kmalu na to je bil vprašan v drugo in sicer ravno isto snov, pa zopet ni odgovoril. Vse je pričakovalo, da bo gojenec v konferenci grajan. Pa drugi so obračali, prof. Novotny pa je obrnil. Isti učeneec ni bil niti imenovan pri konferenci, kaj še grajan. — Še en slučaj: Drug Nemec je bil izprašan nekoč iz zemljepisa. Siromak ni vedel, kje je Burgundsko, Belgija, niti ni vedel glavnega mesta Švedske. Čakali so nevihte; a čujte in strmite, kako je pravičen g. profesor! Dotičnemu kandidatu reče: »Nehmen Sie Platz; aber ins Zeugnis kann ich Ihnen kein »Befriedigend« geben.« Škoda, da ima dotični profesor samo dvoje oči, »dass er nicht mehrere Augen zurückerken kann«, kadar bi moral postopati stvarno napram nemškim gojencem. — Poglejmo si pa sedaj drugo stran njegove objektivnosti! Nekoč je izpraševal Slovence iz geografije. Odgovoril mu je vse. Ker je videl, da mu v avstrijskem zemljepisu ne pride do živega, je šel nekoliko izven črnorumenih mej. Gojenec je imel smolo, da se ni mogel spomniti, kaj leži mesto Ulm. To je bilo pa že preveč za nežni nemški želodec dr. Novotnyja. Prihodnja konferenca prinesla je kandidatu iz zemljepisa petico. — Drugič skuša nekega učenca iz nemščine. Znal je dobro. Domačo nalogo pa je napisal na — 4. Profesor je izračunil, da je za Slovence »5« in ga grajal pri konferenci. Sploh ima menda samo en Slovinc v spričevalu I. tečaja iz nemščine hvalno, vendar se lahko smelo trdi, da znajo Slovenci povprečno več nemščine kot Nemci. Posebno močno tudi ugaja temu gospodu, če nanese prilika, da žali Slovence in posebej Slovence. Ko mu je nekoč neki gojenec imenoval Ruse kot eden izmed avstrijskih narodov, je odvrnil z zlobnim zasmehom: »Die Russen sind gottlob noch nicht in Oesterreich.« Upam, da zadostuje te vrstice, da izve slovenska javnost vsaj nekaj malega o tem razširjevalcu nemške kulture. In tak profesor naj vzgojuje bodoče učitelje, ki naj bi vcepjali v mlada srca ljubezen do bližnjega! On ne vzgojuje, temveč zastruplja s svojim krivičnim in pristranskim postopanjem srca mladine in jim seje v srca kal narodne nestrpnosti.

Iz Maribora poroča glasilo nemškega društva »Svobodne šole« sledeče poročilo: Mariborski mestni šolski svet hoče prisiliti očeta Franca Kaisersbergerja, da pošlje svojega otroka proti svoji volji in prepričanju k znanim verskim »vjavam«. Oče se je pritožil na deželni šolski svet stajerski, ki bo imel sedaj priliko dokazati, da ne gospodarijo klerikalei v korporacijah s svobodomiselnostjo. Oni, ki poznajo naš »svobodomiseln« stajerski deželni šolski svet, bodo rekli: Ljubi Kaisersberger je prišel iz dežja pod kap! V Avstriji smo se že navadili tega, da državni osnovni zakoni nič ne veljajo.

Drobne novice. Umrl je v Ljutomeru trgovec Franc Repič st. — Zaprl si v Ormožu 26letnega jurista Frana Polaka iz Cerovec pri Svetinjah. Zakrivil je na nekem 12-letnem pastirskem zločinu po § 129 I b kaz. zak. — Prvo pomladansko nevihto smo imeli na Spodnjem Stajerskem v petek zvečer. Bliškalo in grmelo je ko v najbolj vročem poletju. Po obilnem dežju pa sedaj vse zeleni. — Iz St. Petra pod Sv. gorami poroča »Straža«, da slavi tamošnji župnik Josip Tombah, ki uživa tudi v naprednih krogih mnogo simpatij, svojo sedemdesetletnico. Še na mnoga leta! — Iz Slovenjbištrice poročajo, da je nekdo zažgal dne 25. marca zvečer v Attemsovem skladišču seno. Ogenj so še pravočasno opazili in pogasili. — Železniški tatovi se zopet pojavljajo na spodnještajerski progi Južne železnice. Tako so nekemu železničarju iz Trbovelj ukradli v Štorah precej denarja; isto se je zgodilo nekemu drugemu železničarju v Št. Jurju. Tatovi porabijo gnečo pri izhodu za svoj posel. Pozor! — Pri Sv. Kunigundi nad Mariborom je zgorel Lebaričev mlin, v treh letih sedaj že drugič škoda je pokrita z zavarovalnico. — Iz Ptujja. Dotični Fridauer iz Pobrežja, o katerem smo poročali, da ga je orožnik z bajonetom na prsih težko ranil, je sedaj v ptujski bolnišnici umrl. — Iz Ptujja. Dne 28. marca je izbruhnil pri posestniku Štefanu Solarju v Škorbi ogenj, ki je v kratkem času

uničil vsa poslopja do tal. Zgorela je tudi ena mlada telica. Škoda je veliko večja kot zavarovalnica. — Iz Maribora. Iz mestnega ozemlja so policijsko izgnali 60 let starega Franca Korena iz Petrovi pri Celju zaradi različnih sleparij. — Imenovan je finančni svetnik dr. Makso Hudabičnik za nadinspektorja finančne straže za vojvodino Stajersko. — V Pristavi se je izvršilo v noči od 27. na 28. marca 12 vlovov. Tatovi so odnesli obleke, živil in drugih stvari v vrednosti 800 K.

Koroško.

Tatvine v železniškem skladišču. Iz Špitala ob Dravi poročajo, da so opažali razni trgovci in konsumno društvo »Vorwärts«, da jim je redno zmanjkovalo blaga. Šele v nedeljo so prijeli nekega skladiščnega delavca, ter našli v njegovem stanovanju celo zalogo blaga.

Avtomobilska nesreča. Posestnikov sin Franc Mortl iz beljaške okolice je peljal v mesto z enovprežnim vozom v Beljak mleko. V bližnji okolici mu je prišel nasproti avtomobil. Mortl je dajal znamenja avtomobilistom, da ima plašljivega konja. Sofer pa teh znamenj ni vpošteval in peljal s silno hitrostjo proti vozu. Posledica je bila, da je trčil avtomobil v voz in ga prevrnil. Voz je dobil težke poškodbe, poleg tega se je razlilo nad 100 litrov mleka. Avtomobilisti so nesrečo opazili, kljub temu pa so pobegnili s silno hitro naprej. Slučajno navzoči potniki so potrdili izpovedbe Mortlova. Avtomobil je imel znamenje A in št. 105, kar znači, da je avtomobil last nekega Dunajčana. Uvedli so policijsko preiskavo. Škoda znaša nad 200 K.

Primorsko.

Imenovanje. Za ravnatelja mestne bolnišnice v Trstu je imenovan dr. Sebastjan Gatorno. Novo imenovani ravnatelj je rojen Tržačan in je promoviral leta 1888. na graški univerzi.

Od državnoželezniške službe. Premeščeni so: Aspirant Josip Danet iz proste luke v Trstu k prometnem uradu Trst drž. žel., aspirant dr. Fran Vončina od prometnega urada v Trstu v prosto luko, aspirant dr. Adolf Odikolek iz Opčine k prometnemu uradu v Trstu, aspirant Vladimir pl. Kapus s Kranja v Lesce, asistent Karel Komp iz Škofje Loke v Pazin, aspirant Vincencij Cajko iz Podnarta v Škofjo Loko, aspirant dr. Josip Canetti iz Gorice v Cervinjan, aspirant Morie Pfeiffer iz Pulja v Gorico, koncipist Emanuel Storič iz Pazina v Kanfanar kot predstojnik.

Iz politične službe. Namestništveni konceptni praktikant Herman Hauffen v Trstu je pridržen okrajnemu glavarstvu v Voloskem.

Avstrijski morski ribiči. Oficijalna statistika skupnega uspeha avstrijskih morskih ribičev izkazuje sledeče: Ujeli so 43.319.525 rib, katerih skupna teža je znašala 10.960.895 kilogramov. Ujete ribe so bile vredne 8.856.247 K. Število in skupna cena ujetih rib sta letos v primeri z lanskim letom padli, to pa največ zaradi tega, ker je bil letos izredno slab lov na sardine in sardale. Poleg tega so ulovili letos avstrijski ribiči 365.859 morskih pajkov, znanih pod imenom grancievole v vrednosti 157.034 K in 74.068 norveških morskih rakov, znanih pod imenom seampi v vrednosti 146.099 K. Lov na ostrige izkazuje 3.078.340 ostrig, ki so vredne 63.178 kron. Lova se je udeležilo letos 16.879 ribičev s 5288 ribičskimi jadrenicami in čolni. Skupna vrednost vsega ribiškega orodja s čolni vred je znašala v minolem letu čez 6 milijonov kron. Najzdatnejši je bil letos lov na jegulje, ki izkazuje izdaten napredek proti lanskemu letu.

Ubegli kaznenec. Z Reke poročajo, da so prijeli zopet pobeglega kaznenca Franca Gianonija. Gianoni, ki je pred kratkim na jako predrzen način pobegnil, se je skrivil v neki podstrešni sobi v ulici Isolani. Policija je izvedela za njegovo skrivališče in obkolila hišo. Gianoni je, še predno so ga mogli prijeti, zapazil svoje zasledovalce in je pobegnil iz sobe na streho in od tod na sosedno streho. Policija je uprizorila jako interesanten lov na strelah za zloglasnim zločincem, ki se je končal s tem, da je Gianoni padel skozi dimnik v neko peč, kjer so ga našli z zlomljeno desno nogo in zlomljenim rebrom. Odpeljali so ga v kaznilnični oddelek bolnišnice.

Dnevne vesti.

+ Klerikalne zmage. Klerikalci se kaj radi bahajo s svojimi zmagami, ki so jih izvojevali po nekaterih naših mestih in trgih, in »Slovenec« pravi, da so te zmage dokaz, »da zdaj tudi meščanstvo in tržani pre-

hajajo v klerikalni tabor.« Nimamo nič proti temu, ako klerikalci sami sebe slepe, in prav privoščimo jim vse one »zmage«, o katerih tako radi govore. Če se namreč denejo vse te »zmage« pod lupo treznega razmotrivanja, se pride do povsem nepresnetljivega zaključka, da vse te zmage niso vredne, da govorimo s »Slovencem«, niti piškavega oreha. Pred vsem je docela neresnično, da bi meščani in tržani prehajali v klerikalni tabor, kar sklepajo klerikalci iz dejstva, da je faktično nekaj mest in trgov pri zadnjih občinskih volitvah padlo v njihove roke. Mi pa pravimo: ako bi bilo ležeče zgolj na meščanih in tržavinih, bi klerikalci ne dobili v svoje roke niti enega mesta ali trga! Zakaj pa so zmagali klerikalci na primer v Kostanjevici, v Kamniku, v Škofji Loki in drugod? Ker imajo po novem občinskem volilnem redu, ki so ga klerikalci zvarili samo v ta namen, da dobe v svojo oblast tudi mesta in trge, volilno pravico v teh mestih in trgih klerikalni okoličani. Ako bi v mestih in trgih res volili samo tisti davkoplačevalci, ki prebivajo v oni občini, bi klerikalci ne dobili v svojo pest niti enega mesta, niti enega trga! To je dejstvo, ki se ga ne dá utajiti z nobeno klerikalno rabulistično! Vse klerikalne »zmage« v posameznih mestih in trgih so torej umetno narejene in vsled tega — ne morejo imeti trajne vrednosti. Ako abstrahiramo od teh klerikalnih »uspehov« po mestih in trgih in ako se ozremo na sliko, ki jo nam podajajo občinske volitve po ostali deželi, prihajamo do zaključka, da klerikalna stranka po kmetskih občinah na vsi črti nazaduje, napreduje pa povsodi napredna ideja. To izpričujejo številne napredne zmage po občinah na deželi in naravnost presenetljivo naraščanje naprednih glasov po občinah, ki so doslej veljale za nesporne klerikalne domene. Niso še dolgo za nami časi, ko so klerikalci vladali brez vsakega odpora v pretežni večini kmetskih občin. In danes? Ni je več občin na Kranjskem, kjer bi ne bili klerikalci sedaj primorani, da se bore v najhujšem boju za nadvlado! Da, smelo lahko trdimo, da je na Kranjskem 50% takih občin, v katerih so se klerikalci obdržali na površju še samo s pomočjo najbrezvestnejših volilnih sleparij. Slučaj v Prečni ni osamljen, takšnih je še na tucate na Kranjskem, da, znan je nam celo slučaj, ko je kaplan lastnoročno — pišaje z levo roko — falsificiral nad 40 volilnih pooblastil. In če se je vkljub temu posrečilo naprednjakom izvojevati zmago v tolikih občinah, kaj dokazuje to? Da napredna misel napreduje in da je nastopila zmagalno pot že tudi po deželi Kranjski! Naj se uvede za vse volitve — ne samo za ljubljanske občinske — proporcionalni sistem in ves svet se bo prepričal, da je malodane polovica kranjskega prebivalstva naprednega mišljenja!

+ Nedopustno protežiranje klerikalcev po predsedniku volilne komisije za trgovsko in obrtniško zbornico. Zelo sumljivo se nam je zdelo hvalisanje vladnega zastopnika s strani po krivici izvoljenega Ivan Podlesnika ml., ki je med drugim v zadnji seji dejal: »Prepričani smo (klub S. L. S.), da so se izvršile volitve tako nepristransko, da vsled izredne natančnosti gospoda vladnega svetnika.« Izvedeli smo pa tudi, da so se klerikalci hvalili, da je bil Ivan Podlesnik ml. — edini med vsemi izvoljenimi člani trgovske in obrtniške zbornice, povabljen v vladno palačo ob Bleiweisovi cesti, da je tam podpisal izjavo o sprejetju izvolitve v III. trgovski kategoriji. Povabljen je bil zategadelj, ker je vladnemu svetniku prišlo na uho, da ni prve po zborničnem slugi dostavljene izjave podpisal on, marveč njegov oče. Svojo nepristransko kazal bi gospod vladni svetnik le tedaj, ako bi —, ko je zvedel, da Ivan Podlesnik ml., trgovec s stanovališčem v Ljubljani ne eksistira — takoj sklical sejo volilne komisije, katera bi morala po vseh božjih in človeških zakonih proglasiti tistega za izvoljenega v III. trgovski kategoriji, ki ima za neekstistujočem Ivan Podlesnikom ml. trgovcem s stanovališčem v Ljubljani največ glasov. — Lepa objektivnost to, s katero je bivši »profesor« slovenske trgovske šole Ivan Podlesnik, ki je imel svoj čas vizitke: »Ivan Podlesnik naprednega mišljenja«, prišel v trgovsko in obrtno zbornico.

+ Germanizacija se nadaljuje. Iz občinstva se nam piše: Nedavno temu sem imel opraviti pri deželnem sodišču v Ljubljani. Moral sem se oglasiti tudi pri predsedniku g. A. Elsnerju. Vstopivši na stopnišče vprašam ravno nasproti mi prišedšega, uniformiranega slugo v slovenskem jeziku: »Dovolite, ali so gosp. predsednik E. že došli v poslopje in da-li je mogoče govoriti z njim?« — Bil sem pa v salonski sukni s cihndrom na glavi. Uniformiran svečenik

stroge Temide mi je kaj prijazno odgovoril: »To pa ne vem, če so gosp. predsednik že tukaj!« — Nekoliko časa motreč moj čisto novi cilindar in sluteč v meni kakoga višjega odposlanca morebiti celo iz just. ministrstva pa se izkaže kot Dežmanov »ehrlicher Krainer« in nadaljuje: »Falls der Herr Präsident jetzt noch nicht da sein sollte, er wird aber in kürzester Zeit kommen!« — »To je torej tisti zunanji občevalni jezik med sodnijo in slovenskimi strankami« sem se tolažil s starim Kranjcem za časa francoske vlade na Kranjskem; »ki je Francoza zibajoč popeval: »Tananina, tanani, vsaka reč en čas trpi!« — Našim poslancem pa priporočamo to okolnost v uvaževanje. — **Hribovec.**

Honetan advokat, ta dr. Pegan! Današnja »Zarja« piše pod naslovom »Advokatska nehonetnost« to-le: »Kakor slišimo, skuša zagovornik Kregarja, ki pride zastran volilnih goljufij v kranjski trgovski in obrtni zbornici pred celjsko poroto, klerikalni deželni odbornik in advokat dr. Pegan pomagati svojemu klejentu iz klešč z zelo dvomljivimi sredstvi. V vseh sodnih spisih imenuje liberalno stranko dosledno le srbofilsko stranko. Namen je prozoren: S tem nedostojnim trikom hoče med celjskimi sodniki in porotniki ustvariti ugodno razpoloženje za svojega klijenta, s politično denunciacijo najnižje sorte skuša vplivati na sodbo celjskih sodnikov. Takemu postopanju je ime advokatorska nehonetnost! **Odvetniška zbornica, ki ima gledati na stanovsko spodobnost svojih članov, ne bi smela z mirnim očesom opazovati takih gnusnih ekscesov.** — Se popolnoma strinjamo z »Zarjo!«

Ein Musterlandesgericht. V »Tagespost« št. 86, z dne 28. t. m. se nekdo strašansko pritožuje, da se pri sodišču v Celju, (čigar okolica je čisto slovenska!) skoraj izključno čuje le slovenska govornica med sodniki, slugami in strankami! Dobe sedno piše ta list: »In der letzten Zeit konnte man froh sein, hin und wieder ein deutsches Wort zu hören; denn der Verkehr zwischen Richter, Schriftführer, Staatsanwalt u. Gerichtsdienner wird ausschliesslich in slovenischer Sprache gepflogen etc!« — List sklepa: »Upamo, da se bode pristojna oblast vendar enkrat odločila, enako kakor se je to zgodilo pri deželni sodišču v Ljubljani, da to razvado odstrani!« — Kakor se vidi, je postala ljubljanska deželna sodnja nekaka »Musteranstalt« za prodajajoče germanstvo! — **Exempla trahunt.**

Govorica o dr. Zajcu. Po mestu se širi vest, da je dr. Zajec odločil mandat občinskega odbornika. V tem slučaju bi prišel na njegovo mesto Kolesar Anton, paznik v železniškem skladišču. Kakor smo se informirali, še magistrat ni dobil nobenega oficijalnega obvestila, da bi bil dr. Zajec odločil svoj mandat, za to je ona vest nemara samo gostilniška govornica.

Mojster v farbanju je idrijski Oswald. Kaj ta vsega ne natvezi svojim lahkovernim ovčicam, je res občudovanja vredno. V sobotnem »Slovincu« piše o novem proračunu idrijske občine za leto 1912. Pravi, da je v tiskanem računu izkazana 43 odnosno 73% doklada z 119.748 K, dočim je za 7% zvišana doklada proračunjena na 113.497 K. V resnici pa je bila od županstva v proračunu izkazana doklada z 130.241 K. C. kr. katehet se je torej na debelo zlagal za celih 17.000 K. To svojo laž je Oswald zabelil z naslednjim: »Ta je pa že prenumna... Napredna inteligenca seveda odobruje take proračune. Navadni zemljani pa pravijo, da se jim naravnost gabi tako neodkrito ravnanje, kakršnega menda svet ne pozna. Med sejo je notar nekaj strašil z gerentom, saj bi menda...« Prenumna pa tudi prenaravno je le Oswaldovo zavijanje resnice in farbanje javnosti. Tudi se več kot gabi vsakemu poštenemu človeku Oswaldova hudobnost in nagajivost ter škodoželjnost, ki ne bo preje ugnana, dokler ne bo zahitevala žrtv. Dalje piše Oswald: »Od teh 20.000 K se je že porabilo 8193 K, ker se je oddisalo od aktivnih zaostankov, da bi ne bilo treba bogati napredni gospodi občini vračevati neopravičeno izdane denarja. Ker imamo v Idriji že celo leto škrlatinko, je predlagal notar, naj se naloži še 10 do 15 tisoč kron za regulacijo Nikove. Splošno se je sodelo, da se je mislilo pri tem na regulacijo hiše št. 509.« Oswald dobro ve, da bogata napredna gospoda ni ničesar neopravičeno izdala, kar bi bilo treba sedaj občini vračevati. Bili so soglasni sklepi, ki jih je sklenila pretežna večina delavskih zastopnikov v korist idrijskega delavskega prebivalstva. Kar je bilo škodo občini, jo je povzročil edino Oswald s svojimi rekurzi. In to grdo podtikanje predlogu notarja Pegana! Regulacija Nikove je nujno potrebna in čimprej se izvrši, tem bolj za

idrijsko mesto. In z gerentom, da bi bil notar strašil! Čemu neki! Kakšno korist ste imeli vi klerikalci od njega, če odvezamo njegovo goljufivo transakcijo. Razkrinkalo se je krivoprišežnika in ponarejevalca podpisov in pokazalo, kake vrste ljudje so klerikalni odličnjaki v Idriji. Klerikalna želja po gerentu je velika, pa se jim sanja o vsaki priliki o njem. Radi bi dobili najmanjši povod za razpust občinskega odbora, a napreden občinski odbor jim ga ne da navzlic Oswaldovim prismojenim rekurzom!

Iz Most nam pišejo: Vpokojeni paznik Orehek je bil svoj čas naprednjak. Ko so pa klerikalci zavladali v deželi, je postal naenkrat klerikalec in sedaj denuncira napredne paznike, ker misli, da mu bo ta posel koristil. Orehek je bil komaj 20 let v službi; delal se je vedno bolnega, da mu ni bilo treba opravljati službe. Sčasoma je s tem dosegel, da so ga vpokojili, menda za to, da sedaj agitira za klerikalce. Dali so mu pokojnine 120 kron mesečno, tistim paznikom, ki so jih imeli na sumu, da so napredni, pa še vojaških let niso hoteli prišteti k pokojnini. Ta Orehek sedaj ni več bolan, je zdrav kot riba, da lahko agitira in pobira po Posavju pooblastila za občinske volitve v Mostah in prodaja »Slovinc« po dva vinarja brez oblastvene dovoljenja. Poleg tega pa hodi tudi pogostoma revidirat v prisilno delavnico, da bi katerega izsledil, ki misli še napredno in demokracično, da bi ga potem zopet denunciral pri klerikalnih mogotcih. Ali je vstop v prisilno delavnico vsakomur dovoljen? Zdi se nam, da je dovoljen samo tistim, ki so tam zaposleni.

Italijanski kroček. Vsled neadnega zadržka g. prof. Berčeta danes, 1. aprila, ne bo predavanja v II. tečaju.

Iz Simon Gregorčičeve ljudske knjižnice se je izposodilo v prvem četrtletju l. 1912 4751 knjig. Povprečno na dan 52. Meseca januarja 1722 knjig, februarja 1429 in marca 1600. Knjižnica šteje 3934 knjig. Na tem mestu bodi izrečena iskrena hvala gg. Planincu, Maticu in Tomcu za podarjene knjige. Posebno še gospodu Maticu iz Borovelj, ki je daroval nekaj angleških knjig. Naj bi našli mnogo posnemovalcev!

Pogrešana dečka Rudolf Kepic in Franc Lap iz Most 49, sta se našla dne 29. marca 1912 v Št. Vidu pri Lukovici. Tako nam poroča okrajno glavarstvo v Kamniku.

Mladinoljub. Ker si je katehet novomeške gimnazije dr. Ciril Azman vzel za nalogo, prati in beliti zloglasnega patra Pavla, ki je storil najprej ljudskošolski in potem srednješolski mladini mnogo zla in ki še sedaj politično zastuplja in moralno kvari mlada srca s svojim pohujšljivim delom, hočemo katehetu olajšati nalogo in mu postreči s par obrisi za Pavlov življenjepis. — Pred par leti je prišel p. Pavel v Novo mesto; odkod, ne vemo. Vemo pa, da preje ni bil tako izzvalno rejen kot sedaj, čemur so gotovovzrok hude skrbi in naporno delo. V svojih urah, kjer je bil mladini krščansko ljubav v srca in praktično izvajal delo usmiljenja, pri pouku torej se je posluževal inkvizitorske metode: Pele so šibe v vseh durih in molih, padala je takrat še ne tako kot sedaj rejena pest v taktu in izven takta, nategoval je uhlje in lase, grozil in strašil. Končni uspeh je bil, da je mnogo glav zgubilo precej las, da c zateklo marsikako lice, krvavelo marsikako uho, da je enemu počil bobenček, da je dobil en fantič poščivanje, ker mu je silno sirovo zagrozil in ga postrašil. — Kakor vidimo, je takoj pri nastopu hotel posnemati onega, ki je izganjal duhove. Šolski svet je bil o tem usmiljenja polnem ravnanju obveščeno po pritožbah staršev in po časopisju. Pavel je prišel v preiskavo in na podlagi vsega gradiva odstavljen od duha. Kolikor se torej tiče močnica klofut, udarcev, uhlanja in lasanja, je Pavel res posvetil svoje moči mladini. — Nato je ustanovil Marijansko kongregacijo, oziroma je začel v že prej ustanovljeno vabiti srednješolsko mladino. Zbral jih je v svoji sobi, kjer jim je prebral in dajal na razpolago političnega čtiva. Za vabo v to politično društvo se je posluževal cigar in cigaret, vina in salam. Ko je nekoč po nesreči začel v njegovo sobo o priliki take seje neki dijak, je bila Pavlova soba v gostem dimu tobaka in v zakajeni sobi je videl le nekaj obrisov glav in tlenje cigaret ali cigar. Kakor vidimo, se je lepo ravnal po programu antialkoholnega in abstinentnega društva sploh, čigar predsednik je bil on sam. Kako je bil pročet od idej anti-alkoholnega gibanja, je dokaz tudi to, da je okoli tretjerednic na Bregu praznil mere vina posebne sorte. Imel je tudi neko knjižnico, katero pohajati je dijakom prepovedal šolski svet. Ali to je p. Pavla skrčilo zelo malo. Rekel je sicer, da jo je opustil, česar pa seveda ni storil,

ampak samo zabil vsem kongregacionistom, da naj molče in ga naj ne izdajo. — Ko je p. Pavel videl, da število marinarjev ne raste, si je izmislil še en »krščanski špas«. Začel je stikati okoli nekih gospodin in jih ščuvati, da naj vsakemu dijaku, ki se ne bi hotel vpisati v Marijino družbo, odpovedo stanovanje in arano. Na ta način je prišlo več dijakov ob kruh in streho, mnogo se jih je p zbalo groženj in ti so se prisiljeni vpisali v Pavlovo Marijino družbo. Kaj je učil mladino v svoji zatohli in zakajeni sobi, je pa dobro znano, saj vemo, kake sadove je rodila njegova vzgoja. Ne bom našteval žalostnih in pomilovanja vrednih slučajev tistih Marijinih prvakov. Kar seje p. Pavel črna semena v mlada srca, vlada med šolsko mladino razdor, ni več kolegialnosti, ki je nekdat spajala mladino v prijateljsko in vzajemno celoto, vladajo le še strasti, vsejane in razvnete po p. Pavlu. In naj njegov branitelj dokazuje po »Dolenjskih Novicah«, da je gnoj najprijetnejša dišava, vsak meščan in vsak dijak dobro ve, in tudi dijaki, prisiljeni člani Marijine družbe in Pavlov branitelj dobro vedo, kako pogubonosno je p. Pavlovo delovanje za mladino in za celo mesto.

Is Semiča nam pišejo: Zadnje deželnozbornske volitve so našega župnika zelo razburile. Boji se, da ga bo škof ozmerjal, ker je dobil Mazelle v tej občini preveč glasov. Klerikalna gospoda je celo stavila, da Mazelle ne bo dobil več nego 30 do 40 glasov. Toda zastoj so bile celo župnikove molitve na prižnici, zastoj njegova agitacija na dan volitev. Takoj ob 8. uri je začel župnik letati okoli volilnega lokala ter loviti volilce. Agitacijsko pisarno je nastanil v sobi tukajšnjega izobraževalnega društva. Toda niti župnik, niti kaplan Grobljar nista imela zaželjnega uspeha. Ko je župnik izprevidel, da ni ne opravi, se je spravil na pismočo Jakšeta ter ga naznanil orožništvu, da izsiljuje volilcem glavo in da noče pošte dostavljati. Proti Jakšetu je bila podana celo brzopavna denunciacija na pošto ravnanstvo — popolnoma po klerikalno. Mislili smo, da bomo imeli po volitvah mir. Toda se zdaj napadeta župnik in kaplan Grobljar poštone kmete, od katerih živita, raz prižnice. Povemo jima pa, da se ne bomo pustili še nadalje izživati. Še so sredstva, s katerimi se bomo obranili tehkih ljudi.

Mazaška babica jo je spravila s sveta. Marija Markovič v Podturnu bi bila morala dati dne 11. marca t. l. življenje novemu prebivalcu šentjanske doline v najširjem pomenu. Namesto da bi bila poklicala izučeno in zanesljivo babico, je poslala po posili-babico Marijo Gorše iz Podturna, ki se je tako daleč spozabila, da je operativno pomagala. Seveda si ni rok čisto nič umila, ker je bila menda prepričana, da niso roke za tak posel nikoli dosti umazane. Prav kmalu je začela tresti porodnico mrzlica, izgubila je zavest in je pet dni pozneje umrla v hudih bolečinah vsled zastrupljenja krvi. Ker pa ni nihče naznanil tega pristojnim oblastvom, so kar pokopali ubogo žrtev nevedne in pa lakomne posili-babice. Dne 26. marca pa je prišla sodnijska komisija, dala odkopati truplo Markovičke in ga je raztelesila. Zdj bodo že vedeli, kaj je bil vzrok njeni smrti in če je utemeljeno splošno razširjeno mnenje, da je zakrivila njeno smrt Marija Gorše.

V vodo se je šla pritožiti. Vsa Gorica v fari Cerklje na Krškem polju je poznana, posebno od zadnjega Požiča, ko je posestnik Meke zaklal dva brata Žarna. Prebivalci so zelo divji, toda klerikalni, da že meji na fanatizem. Ana Juvane, okoli 50 let stara kmetica — vdova v Gorici, ne dela nobene izjeme med sovaščani, pa tudi njen sin Miha je prav takšen. Le - ta je lani menda pretepel nekoga fanta in je bil obsojen na odškodnino, pa se je menda kljub pobožnosti zakel, da ne plača odškodnine fantu, ki je bil kriv, da je moral on par mesecev sedeti v zaporu. Fant je se gel po njegovi doti, ki jo je dobil po svojem rajnem očetu in ki je bila zavarovana pri posestvu Ane Juvane. Ta pa tudi ni hotela plačati, ker ona nima s tem fantom nič opraviti. Upnik je dal zarubiti posestvo, toda Ana Juvane ni pustila sodnemu slugi, da bi izvršil rubežen, odnosno cenitev. Vzela je v roko velik nož in kričala, da bo z vilami prebodla vsakogar, kdor bi se le pritaknil nake ujene stvari. Vpila je, da so vse te stvari najprej last božja in Matere božje, potem pa njena last in da nihče nima pravice, dotikati se njenih stvari ter tudi sodnija nima z njo nič, ker ni sodniji ničesar dolžna. Tudi njen sin je hodil s odprtim nožem okoli. Zaradi takega grozečega ravnanja se ni upal sodni sluga ruhati, moza cenilca pa ne ceniti in so vsi odšli. Zato sta prišla oba Juvane v preiskavo in sta bila v sob. dne 23. marca v Novem mestu sojna. Miha Juvane je bil menda čisto ope-

ščen, Ana Juvane pa je dobila, kakor je pravila, 14 dni zapora. To ji pa ni šlo v glavo, da bi bila zaprta, če je branila božjo in svojo last, pač pa ji je šlo do srea. Iz sodnije je pritekla kakor furija, tulila in rjula na vse grlo in tekla za sodnijo na Seldlov travnik proti Krki. Ves čas je vpila: »Kaj bo bog rekel, če bom zaprta, kaj bo rekel, če bom zato zaprta, ker sem branila njegovo in svojo last!« Med potjo je slekla jopico in jo vrgla z naglavno ruto vred stran, potem pa je hotela skočiti v Krko, pa jo je ravno ki prvi čas dohitel sin Miha in jo obdržal, da ni šla v vodo.

Bogastvo se mu zavidali. Pred kratkim je prišel iz Amerike domov Janez Lenarčič. Naselil se je v svoji rojstni vasi, živel je dobro, toda le sam za sebe in ni hotel imeti z ljudmi ne opravka, ne pomenka. To se je ljudem čudno zdelo, posebno še, ker so vedeli, da je bil v Ameriki oženjen, domov pa ni pripeljal žene. No, pa to bi mu bili še lahko odpustili, da je pustil ženo v Ameriki, toda ljudje so izvedeli, da je naložil takoj po prihodu domov, okoli 20.000 kron denarja v različne hranilnice in posojilnice. Vsled te novice so se razmajaali dolgi jeziki suhih ženic in začelo se je po vasi šušljanje: »Sevé, bogat je, zato nas ne pogleda, ker smo revni, smo mu preveč preprosti, sevé, ker se je rodil za zelenimi zavestami, o, še dobri mu bomo. Pa saj sam bog vé, kje in na kak način je dobil toliko denarja. Na pošten način ga ni mogel dobiti v par letih toliko. Joj mene, ženo ima bogato, ženi je po kradel, i seveda, saj drugače ni mogče, zdaj je pa pribežal z ženinim denarjem lomov. Kajpada, zato pa tudi žene ni pripeljal domov s seboj. Potem se pa ta nepridiprav še tako drži, kakor bi bili mi lumpje, on pa svetnik. O, le čakaj...!« In res je prišlo to natolecevanje orožnikom na uho. Tedaj se je pojasnila zadeva in odkrila vsa hudobija natolecevanja: Lenarčičeva žena je imela v Ameriki hišo in denar. Lani je pa Lenarčiču umrla žena in mož je podedoval njeno premoženje. Izognil se je kraju žalosti in prišel domov, govoril je malo, ker je žaloval po ženi, pa tega ni obesil na veliki zvon. — Tako je življenje.

Mestna zastavljajnica uraduje od 1. aprila t. l. dalje do preklica vsak dan v tednu razun srede, nedelje in event. praznikov od 8. zjutraj do 1. popoldne za vloge, rešitve in podaljšanja zastavnega roka.

Kinematograf »Ideal«. Danes se se predvaja krana drama »Smrtna ladja«, posneta z velikimi stroški in se dosedaj sploh še ni predvajalo kaj slinčnega. Velikanski morski svetilnik se z dinamitom razstrelil itd. — Razen te slike še različne privlačnosti.

Demon alkohol. V soboto popoldne je popil delavec Fran Kregar, rojeni 1878 v Ljubljani ter pristojen v Dobrunje toliko žganja, da so ga morali močno pijanega prenesti v neko šupo na Poljanah, kjer je še pred polnočjo izdahnul. Njegovo truplo o prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Nepreviden kolesar. V soboto popoldne je nek kolesar po Dunajski cesti tako neprevidno vozil, da je zadel v dve šolski učenci ter jih na rokah in glavi znatno telesno poškodoval.

Slabe klobase. Neka ljubljanska stranka je te dni naročila od nekega deželana 32 mesenih klobas, ki ji jih je tudi poslal. Klobase pa so bile tako izpridene, da jih stranka ni mogla rabiti, marveč jih je oddala v preiskušnjo, ki menda za prodajalca ne bode posebno dobro izpadla.

Pozabil je nekdo v trafiki na Bregu št. 6 zavitek delavske obleke, katero dobi nazaj istotam.

Delavsko gibanje. V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 60 Macedoncev, 14 Hrvatov in 5 Slovencev. — Na Dunaj je šlo 300, v Budimpešto 300, v Rudolfovo pa 42 Lahov.

Izgubljeno in najdeno. Ga. dr. Friderika Semannova je našla zlat prstan. — Železniški uslužbenec Iv. Omahen je našel listnico s srednjo vsoto denarja. — Tržni stražnik Jakob Grčar je našel denarnico z manjšo voto denarja. — Hlapec Filip Smerdelj je izgubil vozno dvigačo. — Neka dama je izgubila zlat poročni prstan, neka druga pa bankovec za 50 K.

Narodna obramba.

Na ustanovnem shodu Ciril - Metodove podružnice na Premu je nabral gosp. Anton Tavčar nad 12 K ter jih poslal glavni družbi kot prvi prispevek nove podružnice. Hvala!

Družbi sv. Cirila in Metoda so poslali: Gosp. dr. Izo Reja v Matuljah in Edv. Praprotnik v Mirnu pri Gorici, namesto vena pok. sorodni ga. Ant. J. Perin v roj. Praprotnik 10 K. — G. Fr. Kuralt, posestnik v Šenturju, 3 K, z želja,

naj bi se oživela ondodna Ciril - Metodova podružnica.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Loškem potoku je imela preteklo nedeljo svoj redni občni zbor. Po poročilu g. predsednika o delovanju podružnice v minulem letu, se je volil sledeči odbor: g. Ferd. Wigele, predsednik; ga. Ivana Rus, namestnica; g. Ciril Vizjak, tajnik; gđc. Tilka Koy, namestnica; gđc. Minka Susteršič, blagajničarka; g. Josip Mohorčič, namestnik; gg. Alojzij Detoni in Ivan Bambič, odbornika; g. Frane Rus in gđc. Tilka Završnik, namestnika; g. Emil Švigelj in gđc. Vida Vrežec, preglednika računov. Delegat za glavno skupščino gosp. Ivan Rus. Predlog gosp. predsednika, da se priredi društvena veselica, se soglasno sprejme. Istotako se sprejme predlog gosp. Detonija, da pridobi vsak od enega novega člana ali podpornika in predlog gosp. Vizjaka, naj daruje vsak navzočih v društveni nabiralnik, kar se je tudi zgodilo. Z željo, da bi se novi odbor poprijel resnega dela, je gosp. predsednik zaključil dobro obiskan zbor. Na zdar!

Društvena naznanila.

Gremij trgovcev v Ljubljani. V mali dvorani »Mestnega doma« se je vršil v nedeljo, dne 31. marca ob 9. dopoldne občni zbor »Gremija trgovcev v Ljubljani«, ki ga je otvoril predsednik gosp. Lilleg s pozdravom članov in zastopnika oblasti g. magistratnega svetnika Šeška, konstatiral sklepčnost ter se spomnil v minulem letu preminulih članov gg. Liningerja, Podgorška in Višnjara. Zapisnik zadnjega občnega zbora se odobri, nakar poda gosp. Svetlin poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. Odbor je imel 8 sej ter šteje gremij sedaj 120 protokoliranih firm, 35 protokoliranih družabnih firm in 148 neprotokoliranih firm, ki imajo skupaj 56 uslužbencev I. vrste in 222 uslužbencev II. vrste ter 173 učencev in učenk. Društvo je došlo več pritožb zaradi novoletnih daril in daril posameznim društvom ob priliki njih veselice. Na gremijalni šoli se je začel v III. letniku poduk e narodnem gospodarstvu, kateri predmet podučuje fin. tajnik gosp. Martin Spindler. Zaradi preobilnega obiska I. letnika, se je ustanovil pripravljalni tečaj, v katerem se podučuje računstvo, slovensčina, nemščina, lepopis in zemljepis. Gremij se je obrnil za svojo šolo za podvojni prispevek na mestno občino in na trgovsko in obrtniško zbornico. Trgovska in obrtniška zbornica je prošnjo odklonila, od vlade postavljeni upravitelj mestnih poslov pa ni hotel ugoditi prošnji, zato je zaposlil gremij zopet letos za podvojni prispevek. Prošnja na deželni odbor je ostala tudi letos brezuspešna, češ, da je gremijalna šola združena s I. mestno šolo, kar pa nikakor ne odgovarja resnici in je tudi deželnemu odboru znano. Gremij je vložil prošnjo tudi na naučno ministrstvo, ki je lani dovolilo prispevek gremiju za šolo 1000 K. Deželna vlada je določila za prisrednika v šolskem odesku gosp. dr. Bogumila Senekoviča, trgovska zbornica gosp. Viktorja Rohrmanna in mestna občina gosp. Ivana Bonača. Iz računskega zaključka posnamemo, da je imelo društvo v preteklem letu aktiv 48.695 K 39 vin. in znaša čisto premoženje društva 47.780 K 31 vin. — Dohodkov je imelo društvo v preteklem letu 7705 K 71 vin., stroškov pa 7193 K 38 vin., tedaj znaša prebitok 512 K 33 vin. Med dohodki je omeniti razne prispevke za vzdrževanje šole, in sicer prispevek e. kr. ministrstva za uk in bogočastje 1000 K, mestne občine Ljubljanske 500 K in trgovske in obrtniške zbornice 300 K. Med stroške je omeniti »Slov. trgovskemu društvu Merkur«, ki je dobilo 400 kron. Gremijalna šola je stala 3240 K 83 vin. Proračun izkazuje 7720 K potrebščine in 4462 K pokritja, tedaj primanjkljaja 3258 K. Računski zaključek in proračun se odobrita. Občni zbor poveri nato predsedništvo, da odredi za leto 1912 pobiranje 4 1/2 do 5% naklade, kakor hitro dobi predsedništvo v roke od davčne administracije sestavljene podatke. Nato se vrše volitve dveh odbornikov in enega namestnika v razsodiški odbor namesto izžrebanih odbornikov Ivana Jelačina in Ivana Korenčana, ter namestnika A. K. Kregarja, ki so bili vsi na predlog gosp. Sameca zopet izvoljeni per acclamationem. Vsled kurznih izgub na vrednostnih papirjih v letu 1911 v znesku 1098 K, si izprosi odbor pravico, prodati te papirje, kadar dosežejo normalno vrednost ter naložiti denar v »Mestni hranilnici Ljubljanske«, to pa zaradi tega, ker odbor ne more prevzeti garancije za kurzne izgube in ker nudi »Mestna hranilnica Ljubljanske« kar največje varnost. Slovenskemu trgovskemu društvu »Merkur« se dovoli nato podelba za leto 1912 v znesku 400 K ter izjavi magistratni svetnik Šešek, da proti taki podpori ni ugovora. Na

sprotno se prošnja »Društva slovenskih trgovskih potnikov v Ljubljani« odkloni, ker izjavi magistratni svetnik, da bi bil sklep gremija, nakloniti temu društvu kako podporo, brez dvoma razveljavljen. Glede kramarskih stojnic na Vodnikovem trgu se hoče gremij najprej podučiti o njih pravicah ter bo nato storil vse korake, ki so mogoči, v obrambo trgovskih interesov. Glede novoletnih daril in reklamnih koledarjev bo gremij nastopal z vso odločnostjo. Občni zbor je tudi to pot ponovno sklenil, da se reklamni koledarji popolnoma opuste, istotako se odkloni predlog, da se dovolijo nekaterim trgovcem reklamne table. Na predlog gosp. Bonaca, se naroči odboru da stori vse potrebne korake pri finančnem ministertvu, da izposluje tudi trafikantijam nedeljski počitek, nakar zaključijo predsednik občni zbor.

Društvo slovenskih učiteljev ima svoj redni občni zbor dne 3. aprila 1912 v slov. Srazednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani ob 2. popoldne. Poleg običajnih poročil odbornice, poroča gđ. M. Zele o II. gos. tečaju za učitelje. — Odbor.

Protialkoholna zveza učiteljev ima svoj občni zbor v sredo, dne 3. aprila v »Mestnem domu«. Predava nadučitelj Rudolf Horvat o temi: Mladina in alkohol. Začetek ob 2. popoldne. Vstop je dovoljen vsakemu.

Občni zbor deželnega in gospejega pomočnega društva »Rdečega križa« za Kranjsko bo dne 10. aprila 1912 ob 5. popoldne v knjižnici c. kr. deželne vlade (II. nadstropje), na Bleiweisovi cesti. Dnevni red. 1. Naznanila prvostopstva. 2. Gospodarsko poročilo in račun za leto 1911. Opomba: Po § 11 društvenih pravil je občni zbor sklepčen ob navzočnosti najmanj 30 članov. — Ako ne bi bil občni zbor ob 5. sklepčen, vršil se bo drugi občni zbor ob pol 6., ne glede na število navzočih članov.

Slovenski trgovski sodruštva. Kakor smo že poročali, se je vršil v četrtek zvečer v salonu hotela »Ilirije« V. občni zbor društva slovenskih trgovskih sodruštvo za Kranjsko. Zborovanje je vodil društveni predsednik g. Ancona. Za zapisničarja je imenoval Hinko Seljaka in Antona Svetliča. Nato je podal tajnik Krnc poročilo o delovanju društva od zadnjega občnega zbora, ki se je vršil 23. marca l. l. Društvo se lepo razvija, je tudi silno agilno ter krepko zastopa interese slov. trgovskih sodruštvo. Med letom je umrl tovariš Rud. Bonač. Tudi gmotno je društvo kljub velikim stroškom dobro uspevalo. Dohodkov je imelo društvo — kakor poroča blagajnik g. Soklič v tekočem letu 1855 kron 71 v in stroškov 1619 kron 66 vin., torej prebitka 236 kron 5 vin. Društveno premoženje znaša 1223 kron 54 vin. Pri volitvi je bil voljen z vzklikom zopet za predsednika Ancona, kateremu so izrekli zborovalci javno priznanje in pohvalo za njegov trud in požrtvovalnost. Dále so bili voljeni v odbor sledeči gosposje: Soklič Ivan, Krnc Iv., Svetlič Ant., Seljak Hinko, Schauer Jos., Bauda Marko, Satran Jos., Urbančič Fran., Moran Lojze in Požun Edi. Pregledniki so Tanko Karl, Sladič Fr., Kranj in Menard L., Šiška. Po volitvi se je razvila jako živahna debata, v katero je poseglo več govornikov. Predsednik Ancona je toplo priporočal članom, oziraje se na velik pomen njihove organizacije, da se z vso vneto posvetijo delu za lastne koristi. Med drugim je priporočal tudi, da se sodruštva potrudijo in pazijo z vso pozornostjo, da pride pri razpečevanju raznega blaga v poštev pred vsem narodno blago, kakor Kolinska cikorija i. dr. Tovariš Soklič je stavil več predlogov glede reorganiziranja blagajne in ustanovitve novih fondov, kakor fond za onemogle, fond za prezposelne, izobraževalni fond, agitacijski fond itd. Predlogi so bili sprejeti. Tovariš Seljak je v dolgem govoru razpravljal o izobrazbi, knjižnici, posredovalnici itd. Sprejel se je tudi njegov predlog, da vložijo društvo prošnjo na trgovsko in obrtno zbornico za podporo društvu. G. Schauer je med drugim posebno priporočal, da raztegne društvo kolikor mogoče tudi na deželo svoje delovanja. S tem je bil dnevni red izčrpan, nakar je predsednik zborovanje zaključil.

Občni zbor političnega društva »Vodnik« v Šiški se je vršil v čitalniških prostorih v Šiški v soboto zvečer. Zborovanje je otvoril predsednik društva g. Seidl. Konstatiral je sklepčnost, pozdravil navzoče in prešel takoj na tajniško poročilo. Iz tega posnemamo, da je bilo društveno življenje v minulemu letu zelo živahno in je stavilo društvenikom težke naloge, katere pa je društvo vseskozi častno in plodonosno izvršilo. Posebno burni so bili časi raznih volitev, pri katerih je društvo neustrašno razvilo svoj napredni prapor, in šlo za svoje težnje in namene brezobzirno proti nazadnjaškemu nasprotniku v boju, v katerem boju je

doseglo oziroma pripomoglo društvu do častnih uspehov. Društvo je sodelovalo pri vseh volitvah, pri občinskih domačih volitvah v Šiški, kjer smo doživeli skoro presenetljiv uspeh narodno - napredne stranke, pri občinskih volitvah ljubljanskih ter pri državno in deželnozbornskih volitvah. Poleg tega pa je društvo poseglo tudi v volilni boj mnogih sosednih občin. Društvo je imelo tekom leta 9 odborovih sej, nebroj sestankov in je priredilo tudi dva velika hoda in sicer prvga pri Kankertu, kjer sta nastopila kot govornika g. dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski in deželni poslanec g. dr. Novak, in drugega pri Moharju, kjer sta govorila, državni poslanec mesta Ljubljane g. dr. Ravnihar in dež. poslanec g. dr. Novak. Društvo, ki je letos napredovalo za 15 članov ima pod svojim okriljem nebroj volivcev, ki so sicer že organizirani, vendar še ne vsi redni člani društva. Proti zadnjim občinskim volitvam so vložili klerikalci rekurz, zaradi katerega so imeli že veliko sitnosti. Temu rekurzu je deželna vlada le deloma ugodila in baje razveljavila 5 mandatov in sicer 4 socialnodemokratske in enega naprednega. Društvo bo stalo torej v kratkem zopet v volilnem boju. Aktualno je sedaj tudi vprašanje glede ustanovitve samostojne župnije v Šiški. O tej stvari pa se bode po temeljitem posvetovanju govorilo na drugem mestu. Blagajniško stanje društva je v oči gled tako obsežnemu društvenemu delu o minulemu letu zadovoljivo in izkazuje po vseh vplativih terjatvah prebitok. — Pri volitvi je bil izvoljen z vzklikom in z živahnim odobravanjem vseh navzočih ponovno zopet za predsednika g. Seidl. Dále so bili voljeni: podpredsednik Cimerman, tajnik Rud. Šega, blagajnik Boltavzar in odborniki dr. Režek, Bizjan, Roz pl. Karl, Ogriček in Ruzman. Namestniki: Kolman, Sedej, Adlešič, Novak Ant. in Zakotnik; za pregledovalca računov pa g. Kelec in Colnik. Med slučajnostmi se je razvila živahna debata o raznih pomembnih notranjih zadevah društva. Pri tej priliki je razvil tudi g. Rudolf Šega v občo zadovoljnost vseh navzočih program bodočega delovanja za napredek in prosperiteta društva »Vodnik«. Njegova izvajanja so sprejeli zborovalci s splošnim odobravanjem. Predsednik g. Seidl je nato zborovanje zaključil, nakar se je vršila takoj prva seja novega odbora. — Društvu, ki deluje na našem narodno - političnem polju kot tako marljiv, toda skromen in vstrajen delavec, društvu, ki se ne straši nobenega dela, ne le, pred vsem seveda za svojo občino, marveč, ki posega tako uspešno tudi v politično delovanje za narodno - napredno stvar v politično življenje Ljubljane in okolice kličemo: Vstrajajte in napredujte! Na zdar!

Prosveta.

Slovensko gledališče Sinoči se je zaključila gledališka sezona častno in dostojno z uprizoritvijo Tolstega drame »Živi mrtvec«. Bil je to eden najlepših večerov, kar jih ima znameniti slovenska drama. Krasna sila, grandioznost in lapidarnost teh živih scen je vehementno vplivala na avditorij. Pretresljiva življenska komedija in tragika je globoko segla v srce in delovala z neodoljivo močjo. — Obširno govoriti o delu samem je skoro odveč, saj literarnemu svetu je »Živi mrtvec« dober znanec, sloves o njem je šel po svetu kmalu po smrti Tolstega. Omenim naj torej le nakratko, da je to poslednja drama velikega Rusa, ki so jo našli v njegovi zapuščini in je to delo eno najzanimivejših spisov njegovih glede vsebine in postanka. Znano je namreč, da je spisana popolnoma po resničnem dogodku, ki ga je povedal Tolstemu okrožni sodnik v Tuli. Ta je pravil rajnemu grofu o nekem zakonskem paru, ki je živel skupaj v slogi in sreči, dokler ni mož postal pijanec. Slednjič se je popolnoma ločil od svoje družine, a žena se je seznanila z nekim spoštovanim uradnikom, ki se je hotel z njo poročiti. Tega mu ona seveda ni mogla dovoliti, ker je bil še njen mož pri življenju. In potem so se sporazumeli in napravili tako, da se je prvi mož navidez utopil — na bregu so našli njegovo obleko — žena je bila zdaj vdova in je vzela onega uradnika. Če nekaj časa pa se je zvedelo, da še njen prvi mož živi. — Zato sta bila ona in njen drugi mož obtožena bigamije in obsojena na težko kazen, ki jo jima je slednjič car spregledal. — To se je zgodilo resnično in to je snov drame, ki se samo po koncu razlikuje od življenja. — Tolstoj je napisal dramo l. 1900 leti, a ni bil z njo zadovoljen, in je zapisal v svoj dnevnik: »Sem napisal dramo in sem z njo prav nezadovoljen. Vem, da to ni delo, ki ga Bog hoče. Čeprav mi mnogo ugaja, so se osebe vendar

spremenile.« — Pozneje se je pesnik kljub temu bavil z mislijo, da bi delo izpopolnil, a prišlo so vmes stvari, ki so ga od tega zadržale. — Drama »Živi mrtvec« obstoji iz 12 slik, ki so med seboj v rahli, ohlapni zvezi, tako da delujejo posamezne slike skoraj kot celota. V njih se odigrava težka usoda treh ljudi, skoz nje veje sila in vihar ruskega življenja. Globoko usmilenje s človeštvom, odpuščanje vsega zla diha iz nje. Elementarna je in silovita, skozinskoz delo polno življenja in resničnosti. — Uprizoritev je bila jako lepa in umetniška. Vsega priznanja sta vredna ga. Danilova in in gosp. Nučič, ki sta igrala z nenavadno poglobitvijo in razumevanjem. Vsa čast gre gđu. Šimatkju, ki je bil istotako izobren in je podal krasen tip. Odlikoval se je gosp. Skrbnišek, karakteristika in nastop — brez prigravora. Lepo so harmonirale s celoto dame in gosposje: Iličičeva, Bukšekova, Juvanova, Danilo, Povhe, Križaj, Molek, Peček, Goran, Drenovec, Štrukelj in dr. Cigani so pokvarili drugo sliko. Obisk zelo dober. Upajmo, da jeseni še vidimo »Živega mrtveca«. — V soboto zvečer so peli zadnjič v sezoni z velikim uspehom opero »Ljubimkanje«. S to predstavo se je poslovilo operno obojstvo. — V nedeljo popoldne so bili »Rokovnjači«. Pri operi in drami je bil obisk slab.

Umetnost.

Sinfonični koncert »Slovenske Filharmonije v Ljubljani« v Unionu se je vršil v nedeljo zvečer pod osebnim vodstvom kapelnika g. V. Talicha, ki se je ob enem s tem koncertom poslovil od Ljubljane. Koncert je uspel kar se tiče raznih umetniških izvajanj sicer popolnoma dovoljno, vendar je bilo pričakovati boljše udeležbe, kar pa se ne sme računati na rovaš zanimanja ljubljanskega občinstva za petje in glasbo, marveč za tako prireditev jako neugodnemu vremenu. Pri koncertu je sodelovalo več gostov pevcev in glasbenikov, ki so izvršili svojo nogo jako častno. Posebno presenetilo je udeležence izborna izvajanja solistke harfenistinje gđe. Haumerjeve. Cela prireditev je dobro uspela. Natančno poročilo o tem koncertu priobčimo jutri.

Književnost.

»Svobodna Misel«. 2 številka je izšla in izkazuje sledeče članke: F. V. Krejčič: Verstvo in moderni ideal človeka. (Konec). — Ignatus: Pravno - politična vprašanja: I. Verski redovi. — Theodor Ostrý: Razlaga avstrijskega zakonskega prava in težnje po njegovi reformi. — J. Podravčan: Fajmoštri — božji poslanci. — J. Zemlja: Propad. — Svobodnemiselno gibanje. — Raznoterosti. Revijo priporočamo vsem, ki se hočejo seznaniti z modernimi smermi svobodnega napredka in z aktualnimi sodobnimi vprašanji. Poljudna pisava, mnogostranost vsebine in zelo nizka naročnina jo priporočajo najširšim slojem. Naroči se v ljubljanskih knjigarnah in neposredno pri upravnistvu v Pragi — Krai. Vinohrady.

Slovenska kulturna revija »Napredna misel« izide. Na razna vprašanja in poizvedovanja izjavljamo, da »Napredna misel« izide koncem prihodnjega tedna. »Napredna misel« ni in ne more biti glasilo nobene stranke ali frakcije, ampak občeslovenska, neodvisna revija, ki bo stvarno, a odločno zastopala ideje napredne kulture. Glede programa odkazujemo na našo načelno izjavo v reviji. Toliko slovenskemu občinstvu v pojasnilo, da se bo vedelo ravnati napram spletakarjam gotovih »prijateljev in tovarišev«. Pripomnimo še, da bomo poslali na ogled le prvo številko. Kdor hoče prejeti še naslednje, naj pošlje naročnino ali pa naj se vsaj pismeno prijavi kot naročnik našemu upravnistvu. — Uredništvo »Napredne misli«.

»En starček je živel« za bas solo in moški zbor z uvodnim zborom »En starček je bil, k' je vince rad pil« za moški zbor s spremljevanjem klavirja priredil Lavoslav Pahor je izšel v založbi lg. pl. Kleimayr & Fed. Bamberg. Cena 1 K 60 vin.

»Veseli bratci« koračnica, po slovenskih narodnih napitnicah za moški zbor s spremljevanjem klavirja priredil Lavoslav Pahor je izšla v isti založbi in stane 2 K. Zlasti zadnja skladba bo dobrodošla vsem pevskim društvom. Prireditev za mešan zbor, za orkester na lok in pihala in za salonski orkester se dobi za obe deli pri skladatelju v Ljubljani.

Razgled po slovanskem svetu.

Narodno gledališče iz Novoga Sada priredi ciklus predstav v

Sarajevu. Za dostojen sprejem gostov se je sestavil poseben odbor, v katerega so vstopili Srbi, Hrvati, Mohamedanci in Židje. Od Srbov so v odboru: Vojislav Sola, predsednik sabora, Risto Damjanović, podžupan, in več poslancev, od Hrvatov dr. N. Mandić, saborski podpredsednik, dr. Sumarić, poslanec, od mohamedancev dr. Safet beg Bašagić, sarajevski župan Fekim efendija Čurčić, od Židov pa poslanec Ješna Salom.

Kako so pobegnili iz ječe črnogorski politični kaznjenci? Svoječasno smo poročali, da so iz ječe Jusovače pri Podgorici v Črni gori pobegnili oni politični kaznjenci, ki so bili vsled denunciacij znanega vohuna Nastića zaradi namišljene zarote proti kralju Nikoli obsojeni v dosmrtno ječo. Ti begunci, med katerimi je tudi bivši minister Ivanović, se nahajajo sedaj na varnem v Skadru na Turškem. O njihovem begu priobčuje sedaj zanimive podrobnosti belgradska »Politika«. Beg je omogočil črnogorski revolucionarni odbor v Ameriki, ki si je nadel nalogo, da reši obsojenke. Pred približno petimi tedni so dobili jetniki v Jusovači vetrihe, zapeljene v kruh. Poleg vetrihov je bil listič v napisom: »Bodite pripravljeni!« Stiri dni kasneje so dobili jetniki tajno obvestilo, da so njihovi prijatelji izkopali 16 m dolg podzemski rov in da naj oni sami izkopljejo v kuhinji jama, globoko en meter. Jetniki so ponoči, ne da bi jih kdo opazil, izkopali to jama. Čez dan so jo pokrili z deskami ter natrosili nanje prsti. Pet noči so kopali, predno so dobili zvezo s podzemskim rovom. Ko so izkopali jama, so dobili zopet tajno obvestilo, da se jim bo dalo posebno znamenje, kadar bo čas za beg. Na to znamenje so čakali dva tedna. Neke noči so zaslišali zamolklo žvižganje v rovu — to je bil znak za beg. Deseterica jetnikov se je napolnila v kuhinjo in jadrno poskakala v jama. Ob vходу v rovu jih je čakal kmetič, ki jim je zaklical: »Pogumno naprej, bratje!« V dobre četrte ure so bili iz rova na prostem. Kdo popiše njih čuvstva, ko so jih tu pozdravili njihovi prijatelji-rešitelji. Od tu so se odpravili peš proti turški meji. Srečno so jo prekorčili ter prišli v Tuzi. Tu so se odpočili ter nato odpeljali s parobrodom v Skadru, kjer po tolikih letih ječe zopet dišejo svoboden zrak.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Za dva prašička ga je opeharil. Janez Hrovat je mesarski pomočnik na Javorniku. V tem kraju pa izvršuje neki drugi mesar z enakim imenom svojo obrt, kar je tudi obdolženec Janez Hrovat izkoristil v svoje zvitve namene. Pisal je Janezu Robavu, mesarju v Smartnem pri Litiji, naj mu pošlje dva zaklana prašiča in se izdal za mesarja. Robav je res ugodil obdolženčevi želji in mu poslal dva zaklana prašiča v vrednosti 218 K 96 v. Obdolženec pa je takoj po prejemu prašiča prodal za 199 K 52 v. Denar je pa zase porabil. Hrovat taji goljufiji namen, vendar je bil pa obsojen v 4mesečno ječo.

Ker mu je žena ušla, se je jezil France Mulej, posestnik v Koritnem. Žena, sita vednega prepira, se je preselila v hišo Terezije Odar v Koritnem. Nekega dne je prišel Mulej precej vinjen k Odarjevi hiši, razbil s cepinom zaprte vedne duri ter vdrl v njeno stanovanje, vihteč cepin nad njeno glavo, rekoč: »Sedaj pa še eno reči«, na to pa še pripomnil: »Če pridem od revolverja, to bomo pihali«. Čez nekaj dni je prišel zopet razgrajati, razbil kositarski korec ter gospodinjo Odar pahnil raz stopnic, da se je pobila. Mulej, ki krivdo prizna, je bil obsojen na 4 mesece težke ječe.

Razburljiv hlapec. Lorenc Ferlič je služil pri Franciški Klemenc v Hotavljah za hlapca. Nekega dne ga je gospodinja med večerjo nekaj oštela, češ da je prišel tako pozno domov. To je Ferlič tako vzeležlo, da je gospodinjo z nekim lesom udaril. Ker mu je ta orožje iz rok iztrgala, pograbil je cepin in z njim napadel gospodinjo, kateri se je pa posrečilo vezna vrata zakleniti. Obdolženec je pa na to razbijal po sprednjih in zadnjih hišnih durih in jih poškodoval, končno je pa zagnal še rovnico v okno. Obdolženec trdi, da je to zato storil, ker so se domače hčerke iz njega norčevale, kar pa ni bilo res, ker ste tedaj sedeli pri peči. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

Dva krovca. Že predkaznovana Rudolf Ričman, delavec s Primskovega in Jože Luškovec, tesar v Gorenjahi, sta delomržeža in nevarna potepuha. Dne 14. in 15. februarja t. l. sta se klatila po predvorski občini in pri beračenju nevarno grozila. Pičman je nosil nalašč velik kuhinjski nož, ki mu je gledal iz žepa. Pri beračenju za de-

nar in živila nastopala sta drzno in se obnašala silovito. Tako sta vstavila na cesti proti Kranju Janeza Ribnikarja, ki jima je dal 12 v. Par ur pozneje sta pa na bolj samotnem kraju ustavila konje posestnika Janeza Lombarja, ki se je peljal v Kranj, ter zahtevala, naj jima da za žganje. Lombar se je teh postopačev zbal in jima je dal 20 v. a ta dva sta zahtevala več, na kar jima je dal še 10 v. Pičman mu je pokazal nož s pripombo: »No pa saj vas ne bom!« Ta dan sta priberala po vaseh toliko krompirja, da sta ga prodajala. V Spod. Beli sta beračila pri Mariji Mubi krompir. Ko pa je Pičman videl, da se delajo klobase, je zahteval še klobase, a se ni zadovoljil z eno, marveč je vzel samolastno še eno, češ da sta dva in morata imeti vsak eno. Enako sta postopala pri Marijani Šnedic. Tukaj sta beračila za krompir, špeh in kruh. Ker jima ni hotela dati kruha, si ga je Pičman sam odrezal velik kos in še pripomnil: »Škoda, da nisem cel hleb vzel.« Drugi dan sta se pa po obrazu počrnila in taka hodila po hišah. Posestnico Frančiško Markič sta kar naravnost vprašala, če so že klali. Na odgovor, da ne, je odvrnil Pičman: »Ce niste, pa bomo.« Pri tem je izvlekel nož iz žepa. Gospodinja se ju je tako prestrašila, da je začela klicati na pomoč. Obdolženca sta se nadalje predrzno obnašala. Pičman je kar samolastno izpil več vina, odrezal si kruha, ki sta ga s hrenom jedla. Luškovec si je pa nabral krompirja. Obdolženca se zagovarjata, da sta bila pijana in da sta vgnanjala pustne šale. Sodišče je Pičmana obsodilo na 10 mesecev, Luškoveca pa na 5 mesecev težke ječe.

Razne stvari.

Velik orkan. London, 30. marca. Iz Perth v Avstraliji poročajo: Na severozahodni meji avstralski je razsajal grozen orkan. Dvainsedemdeset oseb je bilo usmrčenih.

Posledice slabih izpričeval. Berolin, 30. marca. V Bonnu se je ustrelil sedmošolec Oton Hinzen, ker je dobil slabo izpričevalo. Iz istega vzroka se je v Görtzlu težko ranil z revolverjem dijak Kral.

Proti rosetu cesarja Viljema v Švici. Genf, 30. marca. V Neuchatelu se je vršilo danes veliko socialistično zborovanje proti obisku cesarja Viljema v Švici. Del socialističnih demokratov se namerava z vsemi dopustnimi parlamentarnimi sredstvi upreti temu obisku.

»Čudodelnik« Rasputin pregan v Sibirjo. Petrograd, 30. marca. »Čudodelnik« Rasputin, o katerem smo že poročali in ki je imel posebno velik vpliv na carja, je bil kar naenkrat pregan v Sibirijo.

Drzen roparski napad. Krakov, 30. marca. Včeraj zvečer sta prosila dva elegantno napravljena moška pri Rimanovu poštnega kočijaža, naj ju sprejme na voz. Med vožnjo sta opila kočijaža z žganjem ter nato oropala pošto. Roparja sta dobila 12.000 kron v gotovini. O storilcih nimajo sledu.

Pariški roparji. Pariz, 31. marca. Včeraj so aretirali v pariški okolici anarhista Soudyja, ki je, kakor dokazano, sodeloval pri zločinu v Chantilly. Soudyja so ponoči prepeljali v Pariz. Da onemogočijo vsak beg, so ga uklenjali peljali v vagonu v Pariz. Razentega so še aretirali anarhista Broja, pri katerem je Soudy stanoval in pa anarhista Iugerja.

Živ pokopan. V neki vasi v Toulousu je nanagroma umrl neki kmetovalec. Pokopali so ga. Komaj so pa odšli prvi pogrebci s pokopališča, se je začelo trkanje v grobu. Grob so nato takoj odprli in videli, da mrtvec drugače leži, nego so ga položili v rakev. Truplo je bilo še gorko. Toda vsi poskusi, užitiviti ga, so bili zastonj. Nesrečnik je umrl v grobu z zavestjo, da je živ pokopan.

Avtomobilni in bančni roparji v Parizu. Pariz, 27. marca. Več bogatih privatnikov je dalo policijskemu ravnatelju na razpolaganje avtomobile, da olajšajo s tem zasledovanje roparjev. Te ponudbe pa policija ni sprejela. Policijski prefekt Lepine je ukazal, da mora prevoz blagajne totalizatorije na dirkališču spremljati vedno dvajset, z revolverji oboroženih policistov. Dognali so, da so roparji pred par meseci izvršili tatvino orožja ter dobili s tem 19 revolverjev, 9 repetirskih karabinerjev in 6 lovskih pušk. — Pariz, 25. marca. V Beauvaisu so včeraj napadli in oropali neki avtomobil. Natančnejšega o tem še ni znano. Včeraj popoldne je bila razširjena vest, da so videli roparja Garnierja v Rambouilletu, kjer se nahaja predsednik Fallières. Ob enem so pa poročali tudi iz raznih drugih krajev, da so ga videli. V teku enega dneva je dobila policija 572 pismov. In vsako teh pism poroča o drugem sledu morilcev. Na Holandskem in v Belgiji je povsod razširjena tirnilca. Hlaška policija kaže vsak večer

slike apahov v kinematografskih gledališčih, vendar pa nimajo duzda nikakega sledu. — Pariz, 28. marca. Roparja Garnierja so baje danes ob štirih zjutraj prijeli v nekem nočnem restavrantu na Montmartru.

Dijaška stavka v Galiciji. Lvov, 28. marca. Predvčeršnjim se je ustrelil rusinski učiteljčnik Peter Czorny. V zadnjih letih se je marljivo udeleževal političnega življenja rusinske stranke. Ker je prodajal razglednice s podobo morilca Sičinskega v korist morilčeve matere, so ga izključili iz vseh galških šol. Ker se je bal očeta, ki je revn kovač, se je ustrelil. Prej pa je v pisemu sporočil svojim tovarišem vzrok samomora. Takoj so dijaki izvolili poseben komite, ki je pozval rusinsko dijaštvo, naj začne z demonstracijsko stavko. Večji del rusinskega dijaštva se je odzval temu pozivu. Stavkujoči dijaki so sli potem na mesto, kjer se je Czorny ustrelil. Sklenili so, da ne bodo priredili počestnih demonstracij, pač pa da se bodo udeležili polnoštevno pogreba. Deželni šolski svet je uvedel strogo preiskavo. Danes popoldne se je vršil pogreb Czornyjev. Udeležila se ga je velikanska množica rusinskega dijaštva. Duhovništvo se ni udeležilo pogreba. Na grobu je bilo več govorov. Po pogrebu so dijaki odkorakali v mesto, kjer jih je pa policija razkropila.

Tovarne za doktorje. Ameriška vsenčilišča so na precej slabem glasu. In v Evropi smatrajo ameriški doktorji za manj vredne, tupatam celo za popolnoma ni vredne. To dejstvo je silno vplivalo na ameriško vlado in je začela celo zadevo preiskovati. Preiskavo vodi vladni delegat dr. Babecek, ki je že dal v javnost prvi del svojega poročila. V tem poročilu pravi, da so posebno v Chicagu in Washingtonu vsenčilišča »tovarne za doktorate«. V Washingtonu n. pr. zadošča, da se dotičnik, ki hoče postati doktor filozofije, zapise v štiri poljubne tečajne — seveda mora plačati tozadevno takso, ki je pri tem glavna stvar. Predavaj ni treba obiskovati. Kandidat kupi od vsenčilišča za visoke zneske pisana predavanja od tečajev, ki se jih je izvolil. Po gotovi dobi izjavi s častno besedo, da je predavanja prebral in predelal, plača 375 K — potem postane doktor! Niti formalno skušnje ni treba delati. V Louisiani so na ta način podeljivali doktorate filozofije popolnoma neizobraženim osebam. V Ameriki imajo posebne doktorate matematike, arhitekture itd. Ti so dražji. Veljajo navadno 350 dolarjev in v to svrbo je treba dlje časa »študirati«, navadno 9 do 11 mesecev! V Chicagu je cela vrsta »vsenčilišč«. V Ameriki more vsakdo ustanoviti vsenčilišče, vsenčilišča so tam popolnoma privatni zavodi. V chicagski Wells se nahaja pod napisom »Narodna zdravniška univerza«, kjer se prodaja učnost v dveh — sobah. — Operacijska dvorana se nahaja v popolnoma navadni sobi. Na tem vsenčilišču postane lahko vsakdo brez vsakega posebnega študija »doktor vsega zdravstva«, samo če ima 1750 kron. Profesorji zbor tega vsenčilišča obstoji iz par »doktorjev«, ki so dosegli to čast tudi na tej univerzi. Imetnik takih univerz je navadno rektor, ki je obenem tudi tajnik in pedel. Tudi pravniške fakultete v Chicagu so zelo zanimive. Navadno so to le večerni tečaji. Taki tečaji krajajo navadno tri leta, na kar sledi promocija. Vse to stane samo 1500 K. Te razmere razumemo, če vpoštevaamo, da za izvrševanje zdravniške ali odvetniške prakse ni treba doktorata. Zdravnik ali advokat je lahko vsakdo. Šele zdaj hoče vlada te razmere reorganizirati. Vendar pa pojde precej težko.

Atentat častniškega sluga. Dunaj 1. aprila. V VIII. okraju Langeasse je ustrelil častniški sluga Franc Canker dvakrat iz revolverja na svojega stotnika, pa ga ni zadel. Na to je ustrelil še samega in so ga prepeljali težko ranjenega v bolnišnico. Sluga je bil jezen na svojega stotnika, ker ga je hotel poslati nazaj k polku. Izpembebe v zunanem ministertvu.

Dunaj, 1. aprila. Dosedanji prvi sekijski šef v zunanem ministertvu baron Müller pride kot poslanik v ministertvo. Drugi sekijski šef baron Macchio postane prvi sekijski šef. Bil je prej poslanik v Belgradu.

Sekcijski šef se obesil. Dunaj, 1. aprila. Sekcijski šef v skupnem finančnem ministertvu Dobra se je danes po noči obesil. Vzrok: strah pred blaznostjo.

Ogrska kriza. Budimpešta, 1. aprila. Seja ogrskega parlamenta je bila danes nad vse zanimiva. Ko je vstopil ministrski predsednik, mu je prirejela večina burne ovacije.

Justhova stranka je klicala: Zivel Khuen! Delavna stranka: Eljen kraj! Poslanci klerikalne ljudske stranke: Eljen prestolonaslednik! Justhova stranka je odgovarjala ironično: Zivel Auffenberg!

Zbornični predsednik je prebral na to kraljevi reskript o zopetnem imenovanju Khuena.

Kraljevi reskript. Čast mi je predstaviti zopet člane kabineta visoki zbornici. (Zasmehuječi medklci s Justhove stranke.) Dolžnost mi je, poročati o izidu zadnje krize.

Glede resolucije k členu 18 zak. iz l. 1888 so se dvignili pri kroni tehtni pomisleki vsled česar je bila vlada primorana misliti na svojo demisijo. Krona ni našla nobenega povoda za tako rešitev krize in vsled tega sem se prepričal, da je moja prva dolžnost pomiriti krono s tem, da sem vzdrlžal kabinet. Drugi vzrok, da zopet prevzamem vlado je ta, da sem hotel obvarovati narod pred skrajnimi konsekvencami.

Justhova stranka: Prvi april. Kossuth: Rešitev ogrske krize ne leži v teh primerah. Krona bi morala štiti vlado in sedaj vidimo, da je narobe, da štiti vlado krono. Sedaj je ogrski narod pred vsem evropskem svetom blamiran.

Opozicija: Zalostno, pa resnično. Kossuth: Mi želimo kralju dolgo življenje in dolgo vlado, poudarjamo pa, da hočemo štiti pravice naroda.

Justh: Narod pred vsem. Seja se nadaljuje.

Odstop cesarja. Budimpešta 1. aprila. Oficijozni ogrski listi zopet ponavljajo trditve, da je bil cesar trdno odločen odstopti, če bi se ne bila ogrska kriza saj tako rešila, kakor se je v zadnjih dneh. Z oficijoznih strani se sicer ta vest dementira, toda ta dementi je slaboten, ker negira samo avtenticiteto vesti, ne pa bistvene vsebine. Danes ob 10. dopoldne se je predstavil v zbornici novi kabinet Khuen IV. Ministrski predsednik je otvoril zborovanje s primerno izjavo. Med Veliko nočjo se sestanejo delegacije k kratkem zasedanju, ki velja podaljšanja provizorija za šest mesecev.

Hrvaške volitve. Dunaj, 1. aprila. Ban Cuvaj je bil pri cesarju v avdienci in je baje cesar podpisal dekret, vsled katerega bodo jutri razpisane volitve za hrvaški sabor.

Stavka na Češkem. Kladno, 1. aprila. V tukajšnjem okolišu so imeli premogokopni delavci 41 zborovanj, na katerih so odklonili predlog za stavko.

Karel May umrl. Draždane, 1. aprila. Nemški pisatelj Karel May, ki je še pred 14. dnevi na Dunaju predaval, je v soboto v starosti 70 let umrl. Karel May je izdal nad 60 delihil zvezkov potopisov, naklade nad 3 milijone.

Italijansko brodogoe. Milan 1. aprila. »Stampa« poroča iz Duala, da namerava italijansko brodogoe v prihodnjih dneh zasedi pristanišče Bomba, ter na ta način zapreti vhod v Dardanele. Italijansko brodogoe hoče zasedi tudi otok Lemnos, da onemogoči komunikacijo s Tripolitanijo.

Ustreljena italijanska zrakoplova. Rim, 1. aprila. »Corriere d'Italia« poroča iz Tripolitanije, da so Turki obstreljevali dva italijanska letalna stroja, ki sta bila prestreljena in sta padla na tla.

Moroko. Pariz, 1. aprila. Francoški poslanik v Fesu, Regnault, je imel te dni važno posvetovanje s sultanom Mu-

ley Hafidom o pripravljenih pogodbah glede francoskega protektorata nad Marokom. Na tej konferenci so razpravljali samo o splošnih vidikih protektorata ter je imela konferenca edini smoter, da uvede oficijalna pogajanja, ki se začne v soboto.

Stavka na Angleškem. London, 1. aprila. Zatrjujejo, da so stavkarski fondi izčrpani, vsled česar se vrnejo delavci jutri na delo. Stavka velja za končano.

Mehiko. Berlin, 1. aprila. Iz New Yorka poročajo: Kakor vedo vesti iz Jimenezu, so republikanci končno zmagali. Zajeli in uničili so četo 1500 zveznih vojakov in vzeli iz nacionalne banke 275.000 K posojila, kakor smo že poročali. Tuje prebivalstvo mesta Mehike beži v poslaništva. Za ameriško kolonijo je došel železniški voz s stre livom in orožjem. Nemci so kupili 500 pušk. Železnica ima v Mehiki pripravljene posebne vlake, da prepreje v slučaju sile angleške podanike v Veraacruz. Mehiko samo obkoljujejo od včeraj naprej revolucionarji.

Kitajsko. London, 1. aprila. »Times« poroča iz Nankinga, da je ministrski predsednik Tangshaochi naznanil narodni skupščini imena novega kabineta. Skupščina je sprejela vse člane novega kabineta razen enega.

Kuga na Lloydovem parniku. Trst, 1. aprila. Včeraj je došel sem Lloydov parnik »Bregenz« iz Bombaja. Med potjo je zbolel en potnik za kugo, ter so ga izkrcali v Port - Saidu. Zaradi tega je odredila sanitetna komisija, da morajo vsi potniki ostati štiri dni pod strogim zdravniškim nadzorstvom.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke. Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravdne zadeve. — Pisarna ho poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarsko znanke za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarsko znanke na: Kmetosko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Gospodarstvo. — Ljubljanska kreditna banka. V mesecu marcu 1912 vložilo se je na knjižice in na tekoči račun kron 2.663.373,22 vin., dvignilo pa kron 1.890.918,87 vin. Skupno stanje koncem februarja kron 15.002.587,53 vin. — Perutninska razstava na Unionskem vrtu, ki se je otvorila v soboto ob 11. uri ob precejšnji udeležbi kranjskih prijateljev kuretnine je nudila obiskovalcem res lepo, dobro rejeno in vzgojeno izbiro raznih domačih malih živali, kakor različne petelinčke, kokoši, gosi, race, purane, fazane, pаве in domače kunce. Razstavljena so bila od raznih tvrdk tudi priporočljiva krmila za omenjene domače male živali. Obisk je bil poljven, posebno včeraj; in gotovo ni slaba ideja, vzbujati zanimanje naših ljudi, da rede vedno več domačih malih živali, posebno pri tej draginji, ki vlada dandanes.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu marcu 1912 je 202 strank vložilo K 82633,17 v, 239 strank se vzdignilo K 84.213,92 v, 10 strankam se je izplačalo hipotetičnih posojil kron 34.800. Stanje vlog K 3.545.257,41 v. Denarni promet K 498.059,58 v. Vseh strank bilo je 1099.

Današnji list obsega 8 strani. Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umri so v Ljubljani: Dne 30. marca: Viktor Puc, mizarski pomočnik, 32 let, Tržaška cesta 31. — Fran Kregar, delavec 34 let, Mesarska cesta 4. — Vida Vdovič, zasebnica, 23 let, Bleiweisova cesta 15. Dne 31. marca: Helena Dolinar, bivša služkinja, 87 let, Radeckega cesta 11. — Karolina Moravec, žena glasbenega učitelja, 74 let, Turjaški trg 7.

Bohoidki in stroški »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca februarja 1912. sledeči promet:

I. Prejemki:
a) Redni prejemki:
1.) Prispevki iz nabralnikov 1637 K 18 v
2.) Prispevki podružnic i. s.
a) Kranjska 268 K 35 v
b) Stajerska 1 80 „ 77 „
c) Koroška 100 „ — „
d) Primorska 383 „ 70 „
Skupaj . . . . . 2032 K 82 v
3.) Razni prispevki . . . . . 6827 K 17 v
Skupaj . . . . . 9897 K 12 v

b) Izredni prejemki:
4. Prispevki za obramb. sklad. 1615 K 09 v
Skupaj . . . . . 11512 K 21 v

II. Izdatki
a) Redni izdatki:
plače, remunciacije učiteljskemu osebju, razni računilid. 9744 K 91 v
b) Izredni izdatki:
naložitev na glavnico, ozir. obrambni sklad 1768 K 79 v
Skupaj . . . . . 11513 K 70 v

torej primanjkljaja . . . . . 1 K 49 v
Opomba: Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnic toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 kron.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1912.

Zlata svetinja
Berlin, Pariz, Rim itd.
Najboljšo kozm. čistilo za zobe
Dobiva se povsod.
Izdaje: O. SEYDL
Stritarjeva ulica 7.

Zapomnite si, da je dober tek temelj dobrega prebavljanja, da je torej zbijanje teka najvažnejši pogoj zdravega življenja. Kdor torej hoče imeti zdrav žleodec in krepko prebavo na poskusi že desetletja z dobrim uspehom rabljene »Bradyjeve žleodčne kapljice«, prej tudi Marijacejske žleodčne kapljice, ki so že od nekdaj najzanejšelivje domače sredstvo proti vsem težkočam otrok kakor tudi odraslih. Dobe se po lekarnah in stane stene steklenica samo K — 90 in K 1'60 dvojna steklenica. Kjer se ne dobe tja pošlje izdelovatelji, lekarnar, C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 2-484 brez stroškov na dom 6 steklenic K 5-80 ali tri dvojne steklenice za K 5-30. 3785

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 300-2 Srednji aritmetični 30-76 mm

marca	čas opazovanja	Stanje barmetra v mm	Temperat. t. zraka	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop. 9. zv.	737,9 735,4	11,4 6,8	sl. szah.	jasno
31.	7. zj.	736,6	1,2	sl. svzh.	.
"	2. pop. 9. zv.	734,5 732,8	14,4 10,0	sl. izvzh. sr. sever	del. jasno
1.	7. zj.	728,3	8,4	brezvetr.	dež

Srednja predvčerajšna temperatura 8,0°, norm. 6,4° in včerajšna 8,5°, norm. 6,6°; Padavina v 24 urah 0,0 mm in 3,4 mm

Borzna poročila.
Ljubljanska
»Kreditna banka v Ljubljani«
Uradni kvart dnevnake borze 1. aprila 1912

Waložbeni papirji.	Beurser	Slagers
4% majeva renta	89,70	89,90
4 1/2% srebrna renta	93—	93,20
4% avstr. kronska renta	89,70	89,90
4% ogr.	89,40	89,60
4% kranjsko deželno posojilo	92,25	93,25
4% k. o. češke dež. banke	91,75	92,75
Srečke.		
Srečke iz l. 1860 1/2	429—	441—
" " 1864	614—	626—
" tške	302—	314—
" romeljske I. ledaje	309—	321—
" II.	265,50	277,50
" ogrske hipotetne	249—	255—
" dun. komunalne	502—	514—
" avstr. kreditne	493—	505—
" ljubljanske	70,75	76,75
" avstr. rdeč. kriha	63—	69—
" ogr.	40—	46—
" beufška	32,75	36,75
" turške	245,40	248,40
Beurser.		
Ljubljanske kreditne banke	453—	457—
Avstr. kreditnega zavoda	658,25	659,25
Dunajske bančne družbe	543—	544—
Južne železnice	106,30	107,30
Državne železnice	734—	735—
Alpine-Monten	940,75	941,75
Češke gladkorne družbe	378—	379,20
Zivnostenske banke	283—	284—
Valute.		
Cekini	11,88	11,40
Marke	117,80	118,05
Franki	95,48	95,62
Lire	94,70	94,90
Rubliji	254—	254,75

Zitne cene v Budimpešti.
Dne 1. aprila 1912.
T e r m i n .
Pšenica za april 1912 . . . . . za 30 kg 11,35
Pšenica za oktober 1912. . . . . za 30 kg 10,72
Rž za april 1912. . . . . za 50 kg 9,81
Rž za oktober 1912 . . . . . za 50 kg 9,72
Oves za april 1912 . . . . . za 50 kg 9,66
Oves za oktober 1912 . . . . . za 50 kg 9,38
Koruzza za maj 1912 . . . . . za 50 kg 8,76
Koruzza za julij 1912 . . . . . za 50 kg 8,71

Zahvala.
Povodom bolezni in smrti naše preljube soproge, mamice in sestre, gospe
Neže Novak roj. Lapuh
došlo nam je od strani sorodnikov, prijateljev in znancev toliko izrazov sočutja, da nisimo v stanu vsakemu posebej se zahvaliti.
Tem potom izrekamo tedaj vsem najprisrčnejšo zahvalo, posebno pa prečastiti duhovščini, vsem gospodom uradnikom, meščanom in njih gospem za častno spremstvo k zadnjemu počitku. Izrečno se zahvaljujemo še velečenjenim gospem se program e kr. uradnikov za darovani krasni venec.
Višnja gora, dne 30. 3. 1912.
Žalotoči ostali.

Šivilje
se sprejmejo
A. Singer, Gosposka ul. 4.
LJUBLJANSKI ZVON
MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO
Letnik XXXII. (1912).
shaja po 4 polje obsežen v veliki oemeri 10 eden pot na mesec v vsakih tor stol se leto 9 K so h, pol leta 4 K 60 h, četr leta 8 K 30 h.
Za vse neavstrijske dežele 12 K so h na leto. Pesemski svetski se dobivajo po 80 h.
»Narodna Tiskarna« v Ljubljani

Hotelska del. družba »Triglav« v Ljubljani daje v najem Grandhotel Triglav v Boh. Bistrici.
Ponudbe naj se pošljejo do 14. aprila t. l. na družbo, ki daje tozadevna pojasnila. 117
V Ljubljani, dne 1. aprila 1912
Upravni svet.

Razglednice
umetniške,
in pokrajinske
se dobe vedno v veliki izbiri v
»Narodni knjigarni«
Prešernova ulica 7.

Prečitane napredne časopise
zbira in razpošilja tajništvo Narodno-napredne stranke. Časopise je danes najmočnejša idejna moč. Izvrševalni odbor prosi vjudno svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtke prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/I.) ali naj vsaj naznanijo tajništvu svoje naslove. Poleg tega zbirajo kraljeva politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Telefonska in brzojavna poročila.
Zmaga v Zagorju.
Zagorje 1. aprila. Pri včerajšnji volitvi treh odbornikov snoči zmagali naprednjaki kljub strastni klerikalni agitaciji.
Ministri v Opatiji.
Dunaj 1. aprila. Trgovinski minister Rössler, poljedelski minister Bráf, finančni minister Zaleski so se včeraj odpeljali v Opatijo, kjer ostaneje 10

Umri so v Ljubljani:
Dne 30. marca: Viktor Puc, mizarski pomočnik, 32 let, Tržaška cesta 31. — Fran Kregar, delavec 34 let, Mesarska cesta 4. — Vida Vdovič, zasebnica, 23 let, Bleiweisova cesta 15. Dne 31. marca: Helena Dolinar, bivša služkinja, 87 let, Radeckega cesta 11. — Karolina Moravec, žena glasbenega učitelja, 74 let, Turjaški trg 7.

Današnji list obsega 8 strani.
Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Prešernove slike
prodaja in pošilja po poštnem ovzetju
iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron. 273

Prof. dr. pl. Valenta
se je povrnil
in zopet ordinira.

Gospod Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Na priporočilo g. Medica naročil sem bil za poskušno 1 zavoj Vašega „Sladna čaja“. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesec staremu otroku tako ugašal, začela ga je moja žena redno z Vašim „Sladnim čajem“ (znamka »Sladine«) hraniti in otrok se je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas vliudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljavi takoj še 6 zavojev Vašega »Sladnega čaja«, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.
Odičnim spoštovanjem udani
Vinko Ogorelec mlj., lesni trgovec,
Skofljica, 10. II. 1912.

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga redina sredstva 1-3 K, velja „Sladna“ ali dr. pl. Trnkoczy-ja „Sladni čaj“ 1 zavojček z 1 kg samo 50 v tudi pri trgovcu. Na tisoče ljudi ga zavziva z najboljšim uspehom. Glavne zaloge v Ljubljani **lekarna Trnkoczy**, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII, Josefstädterstrasse 25; III, Radetzkyplatz 4; V, Schönbrunnerstr. 19; v Gradcu Sackstr. 3.
Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnja. **Preizkušeno lekarnarsko blago.** — Drogijske cene. — Masila za živinorejce. — Tel. 190.

Lončarski pomočnik
otencen, se sprejme za izdelovanje peči s dohro plačo takoj v lončarsko tovarno Grižo nad Celjem, Štajersko.

Proda se pod Rožnikom vila št. 264
za 13.000 K. — Več ravnotam.

Lepa, prostorna in zračna, 1144 meblavana ali nemeblavana s posebnim vhodom se odda s 1. majem. Naslov pove upravnništvo »Slov. Narodca«.

Malo rabljeni pisalni stroj
Remington X., zadnji model z vidno pisavo se takoj prodaja. Vprašanja na naslov: Poštni predal št. 76, Ljubljana.

Razpis službe.
Generalni zastop ces kr. priv. zavarovalne družbe „Avstrijski Feniks“ v Ljubljani sprejme takoj reprezentativnega, v vseh zavarovalnih strokah izurjenega

potovalnega uradnika
proti mesečni plači 200 K in z drugimi postranskimi dohodki. Prošnje z vsami spričevali vložiti je do 15. aprila t. l.

Hotelna delniška družba „Triglav“ v Ljubljani.
Ker je bil redni občni zbor dne 29. marca t. l. glede sklepanja o likvidaciji družbe nesklepčen, skliče se drugi občni zbor na dan 13. aprila 1912, ob 5. uri popoldne v hotelu „Mirila“ v Ljubljani.

DNEVNI RED:
Likvidacija družbe.
Delničarji, ki hočeje izvrševati svoje glasovalne pravice morajo položiti svoje delnice tri dni pred dnevom zborovanja pri kreditni banki v Ljubljani.
V LJUBLJANI, 1. aprila 1912.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.
I. zvezek: **Kazenski zakon** o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodanim **tiskovnim zakonom** z dne 17. dec. 1862 št. d. Z. ex 1863 in drugimi novjšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.
V platno vezan 6 K; po pošti 6 K 20 vln.
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Ugodna prilika!
Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenege cementa, oddajam **cementne strešnike** (z zarezo in brez zareze) po znižani ceni.
Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo. 1178
Ivan Jelačin, Ljubljana.

ad št. 23667/11. 1147

Razglas.
Mestni magistrat odreja, da se omogoči uspešnejše nadzorovanje tržnega prometa z živili in točno izvrševanje predpisov o tržnem prometu, nastopno:

Vsak prodajalec živil in potrošnin
izvzemši trgovce s specerijskim in kolonialnim blagom in delikatesami, ki nima stalnega obrtovališča, marveč prodaja blago na stojnici, na javnem trgu ali v kaki hišni veži, ali na zasebnem prostoru, mora imeti na svoji stojnici in č tuudi te ne vporablja, na košari

Napis, ki mora obsegati popolno krstno in rodbinsko ime njegovo in kratko označbo obrta n. pr. branjarija, prodaja živil in enako. Napis mora biti pritrdjen na takem mestu, da ga sleherni nadzorovalni organ in vsak kupovalec lahko čita. Napise tablice naj bodo iz lesa ali iz pločevine ali pa iz lepenke. Natančnejša pojasnila glede tega daje mestno tržno nadzorništvo. Ta odredba temelji na § 26 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana in prestopki se bodo kaznovali po § 70 L. c. — Ta odredba stopi takoj v moč.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 27. marca 1912.
Župan:
Dr. Ivan Tavčar l. r.

C. kr. avstrijske državne železnice.
Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1911.
Postaja: Ljubljana tučni kolodvor.
Odhod.
6-48 **zjutraj.** Osební vlak na Kranj, Tržiš, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.
7-25 **zjutraj.** Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.
9-09 **popoldne.** Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomosta, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]
11-30 **popoldne.** Osební vlak na Kranj, Tržiš, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.
1-32 **popoldne.** Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.
3-30 **popoldne.** Osební vlak na Kranj, Tržiš, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.
6-35 **zvečer.** Osební vlak na Kranj, Tržiš, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomosta, Solnograd, Monakovo, Viissingen. (London), Celovec, Linc, Dunaj.
7-39 **zvečer.** Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.
10-10 **po noči.** Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomosta, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.
Prihod.
7-16 **zjutraj.** Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona) Viissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka), Tržiča, Kranja
8-52 **zjutraj.** Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
9-48 **popoldne.** Osební vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta Beljaka.
11-13 **popoldne.** Osební vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja
2-59 **popoldne.** Osební iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
4-18 **popoldne.** Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja
6-52 **zvečer.** Osební vlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).
8-15 **zvečer.** Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.
9-07 **po noči.** Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
11-22 **po noči.** Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja
Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.
Odhod na Kamnik: 7-28, 11-50, 3-15, 7-10.
Prihod iz Kamnika: 6-41, 10-59, 2-40, 6-10.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin
Pri c. kr. krajnem sodišču v Kranjski gori oddelk I. se po prošnji Melhiorja Bremoa, posestnika na **Jesenicah št. 134** prodaja na javni dražbi

zemljišče vl. št. 482 k. o. Jesenice, obstoječe iz parcel št. 265 travnik, 367 2 njiva in 267 3 hiša. Izklicna cena za nje ugotovi se s 53.000 K. Dražba se bo vršila dne

18. aprila 1912
ob 10^{1/2} uri dopoldne pri podpisnem sodišču.
Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo. Na posestvo zavarovanim upnikom ostanje njihove zastavne pravice ozira na prodajno ceno. Zdražitelji morajo položiti varščino v znesku 10%, izklicne cene. Skupilo splaćati je tekom meseca dni prodajalcu. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču v sobi št. 1. in dne 18 aprila 1912 pred začetkom dražbe.
C. kr. okrajna sodnija v Kranjski gori, odd. I.,
dne 28. marca 1912

Radi preogromne zaloge
:: nad 20.000 svežih komadov ::
spomladanskih in letnih oblek, pouršnikov, raglanov, klobukov, slamnikov in čepic za gospode, dečke, otroke, ter konfekcije za dame in deklice, kakor kostumov, raglanov, mantil, kril, bluz in samnikov,
prodajam do Velike noči po znatno znižani ceni.
„Angleško skiadišče obiek“
:: O. Fernatovič ::
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.
I. zvezek: **Kazenski zakon** o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodanim **tiskovnim zakonom** z dne 17. dec. 1862 št. d. Z. ex 1863 in drugimi novjšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.
V platno vezan 6 K; po pošti 6 K 20 vln.
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Vudra
VYDROVA TOVARNA HRANIL PRAGA-VIII
la dobra žitna kava, otroška moka, oblaki in drugi izdelki edino svoje vrste. Časopis „Domači Prijatelj“ — Zahtevajte cenik.

Nizke cene!

Novosti sukna za moške in modnega blaga za damske obleke!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

Ljubljana,
Stribarjeva ulica 4.

Vselec zavaroval

Krasne novosti za spomladansko sezijo

in po že znano najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Sterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, kakovosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice itd.

Izurjena 1172

gostilničarka

dobra kuharica, išče

gostilno v najem ali na račun.

Gre tudi na deželo.

Ponudbe poste restante pod M. E.

Kupujte v slovenski trgovini!

Otročje predpasnike, obleke, avbice, čepice, klobučke, nogavice, perilo, kakor tudi

raznovrsto perilo in modno blago za dame in gospode

kupiš najceneje v

modni trgovini

O. Jezeršek

v Ljubljani, nasproti rotovža.

Dilatom in dijakiniam ponust!

Podpisana si usojam naznanjati, da bom že od leta 1870 obstoječo

trgovino z dragulji, zlatino in srebrnino,

ki jo je vodil moj pokojni mož, g. Fran Meisetz, pod dosedanjim protokolirano firmo

F. Meisetz

v lastni hiši na Mestnem trgu št. 13,

vodila naprej.

Bogate kupčijske izkušnje v zvezi s strokovnim znanjem, pridobljenim z dolgoletnim sodelovanjem ob strani mojega zamrlega soproga, dalje s solidnimi kupčijskimi načeli, nastavljenjem že več let v hiši poslujočega delovodje ter bogate sortirano zalogo, vse to mi omogočuje laskavo mi zaupanje, ki ga uživam izza ustanovitve, ohraniti še nadalje in bo moja prva skrb, da s solidno in vestno postrežbo to izkazovano mi zaupanje opravičim ter utrdim

Nova dela, popravila in graviranja se v moji moderno opremljeni delavnici izvršujejo solidno in okusno.

Cenjani blagonaklonjenosti se najtopleje priporoča

Suzana Meisetz

imeinica tvrdke F. Meisetz.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

LJUBLJANA,

prilporeča svoje izborne izdelke vsakovrstnih pomladnih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Gospodična

srednje starosti, vajena nekoliko v trgovini mešanega blaga, knjigovodstva in vsakega domačega dela, išče primerne službe. Cenj. ponudbe pod »Delavnost« poste restante Ljubljana. 1162

Najfinejše rokavice

pravi francoski parfumi in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinejši kakovosti.

667 Za obila narečita se priporoča

OTILJA BRAČKO

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Malkianovi hiši.

Ženitna ponudba!

30 letni uradnik v stalni službi, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo, ki ima nekaj premoženja. — Pismene ponudbe s sliko pod sifro „Srečna bodočnost“ na anončno pisarno „Hermes“, Kolodvorska ulica 41. — Na anonimna pisma se ne ozira. Tajnost strogo zajamena.

Zeleznoto kina-vino

lekarinja
PICCOLIJA
v LJUBLJANI, Dunajska cesta, obsega navedeno množino železa v nasprotju z drugimi železnatimi kina-vini, ki obsegajo samo toliko železa kakor navadna namizna vina in nimajo torej nobene zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemiških analiz in tudi ona, ki se je izvršila po odredbi c. kr. ministristva notranjih zadev. Zeleznoto kina-vino lekarinja Piccolija jači slabokrvne, nerвозne, vsled bolezni oslabele osebe, slabe in bolezo izgledajoče otroke. Steklenica s 1.2 K, 3 steklenice K 6.60. Voznina in zavojnina prosta.

Naročajte „Novi jubilejski cenik“ 1887—1912 s koledarjem!

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga precizijskih

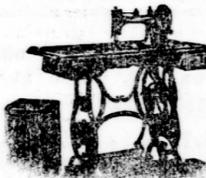
ur, briljantov, zlatine, srebrnine, lastna tovarna švicl.

Konkurenčne ure po K 3'50, 4, in 5.

Najboljši šivalni stroji.

Pouk v vezenju brezplačno.

Cenik po petih zlatih.

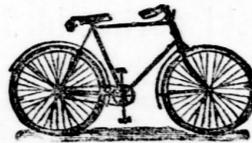
Cenik po petih zlatih.

Koristni, lepi kroji za obleke gratis

pri nakupu šivalnega stroja.

Edino zastopstvo za celo Kranjsko

„PUCH“ koles.

Fino kolo K 90, finejše K 110, svetiljka K 5, prosti tek K 20.

Vse kolesarske potrebščine po najnižjih cenah. Novi cenik in lepi plakati gratis po pošti.

Vidno vamim na ogled in obisk vsakega, ker mi zaradi cene in kvalitete nihče ne more konkurirati

FR. ČUDEN, LJUBLJANA,

samo nasproti frančiškanskega samostana, urar, trgovec

in posestnik, delničar družbe Union-Horlogere.

Sotopi damski kostumi, orhaja in spodnja krila

vsaki ceni in barvi in naspočni izbiri.

Bluze

bralne, žipkaste, svilene, volne in volnenega blaga.

Šišne halje. Potovalni plašči.

Moderni damski klobuki

za šport in potovanje iz angleškega blaga, svile in platna.

Autom. aobe in pajčolani. Igle za klobuke.

Otroški platneni klobučki

slanmiški in mornarske

čepice iz listra in belega pikeja,bralne obleke, predpasniki, manjce in nogavice itd.

Za šalovanje: črni kostumi, različne bluze, vrhnja krila, spodnja krila, plašči, pletene jope, klobuki, pajčolani, rokavice, fiori in vsi drugi modni predmeti ter trakovi za vunce.

P. Magdič nasproti glavne pošte Ljubljana.

Proda se takoj po nizki ceni

300 centov detetele

(Lucerna) izvrstna krma. — Natančne

poizvedbe v pisarni 1185

Ivana Mathiana, Ljubljana, Dunajska c. 14.

Kavarna vso noč odprta

LEON Gostilna

Fiorijanska ulica št. 6.

Priznana specialiteta

Namočena surova

polenovka

na posebni način pripravljena

in v to porabno olje

692 se dobi vedno pri

Josipu Polaku,

trgovcu, Sv. Petra cesta št. 9, Ljubljana.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

se priporoča.

1025 Zaloga

angleškega blaga.